

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี

2568

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ "สมเด็จพระย่า" ของคนไทย ทรงมั่นคงในพระราชปณิธานที่จะสร้างโอกาส และทางเลือกในการดำรงชีวิต ให้กับพสกนิกร ด้วยพระราชหฤทัยเชื่อมั่นในความดี และศักยภาพของมนุษย์ ไม่ว่าจะเขาเหล่านั้นจะมาจากที่ไหน หรืออยู่แห่งหนใดบนแผ่นดินไทย แม้แต่บนยอดดอยสูงเสียดฟ้าที่น้อยคนจะเดินขึ้นไปถึงก็ตาม

สมเด็จพระย่าทรงก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2515 เพื่อรับซื้อหัตถกรรมชนเผ่า และช่วยต่อรองราคาอันเป็นธรรมกับตลาด ต่อมาใน พ.ศ. 2528 ขอบเขตการทำงาน ขยายครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม จึงเปลี่ยนชื่อเป็น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (ปัจจุบัน คือ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์) โดยทรงริเริ่มโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงรายขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2531 ทรงริเริ่มให้แนวทางการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงคือการ "ปลูกป่า ปลูกคน" ได้เริ่มต้นขึ้น พลิกฟื้นคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่และสืบป่าผ่านกุศโลบาย ที่ชักชวนให้ชุมชนดอยตุงมีรายได้สุจริตควบคู่กับการอนุรักษ์ป่า

พระราชวิสัยทัศน์อันล้ำลึกของสมเด็จพระย่าได้วางรากฐานสำคัญให้กับการทำงานของ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา จนกลายเป็นองค์กร ที่ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับประเทศและเวทีโลกในปัจจุบัน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ หมายให้
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นนายกิตติมศักดิ์ เมื่อปี 2539 จนปัจจุบันพระองค์ยังคงทรงงาน
สืบทอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประชาชน และสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่
เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

สารบัญ

- 02
วิสัยทัศน์ และพันธกิจ
- 03
สารจากเลขานุการและ
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
- 04
รายชื่อคณะกรรมการ
และที่ปรึกษามูลนิธิฯ
- 05
โครงสร้างการบริหาร

บทนำ

06

การขับเคลื่อน
เพื่อสร้างความยั่งยืน

07

รายงานโครงการ
พัฒนาเชิงพื้นที่

12

รายงานธุรกิจเพื่อสังคม

20

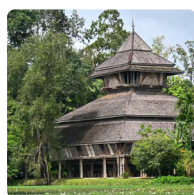
รายงานแก้ไขปัญหา
ที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน
และโครงการพิเศษ

24

รายงานที่ปรึกษา
ด้านความยั่งยืน

28

อุทยานศิลปะ
วัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

30

กิจกรรมสำคัญ

32

34
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมที่มูลนิธิฯ สร้าง

40
งบแสดงฐานะการเงิน

42
GRI Index

วิสัยทัศน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
มุ่งพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
ตามหลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้า
เพื่อสร้างความสุข ความยั่งยืน และความมั่นคง

พันธกิจ

ผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
ด้วยการพัฒนาการบูรณาการความร่วมมือ การให้คำปรึกษา
และการฝึกอบรม ส่งเสริมให้การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง
เป็นแนวทางพัฒนาหลักของประเทศไทย

สารจากเลขาธิการ และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ปีที่ผ่านมา หลังปรับโครงสร้างการทำงาน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ไม่ได้เพียงจัดระบบภายในให้ดำเนินงานสอดคล้องกับยุคสมัย แต่ยังคงเตรียมทัพให้พร้อมรับมือกับศึกแห่งความไม่แน่นอนข้างหน้าที่ยังคงมีเข้ามาเรื่อยๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีมาต่อเนืองยาวนานนับตั้งแต่วิกฤตการณ์โควิด-19 ด้วย

เมื่อมองออกไปนอกองค์กร เราจะเห็นว่าโลกกำลังเผชิญแรงกดดันหลายด้านพร้อมกัน ทั้งเศรษฐกิจที่ผันผวน ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศของประเทศมหาอำนาจ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป เพราะสุดท้ายแล้ว ผลกระทบจะย้อนกลับมาที่คุณภาพชีวิตของผู้คน โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยของเรา

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ยังคงเชื่อมั่นในหลักคิดเดิม คือการพัฒนาโดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลาง ประสพการณ์จากการดำเนินโครงการพัฒนาโดยดูขง ตลอดเกือบสี่ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นหลักฐานที่ชัดเจนที่สุดว่า การลงทุนกับศักยภาพของคนควบคู่กับการฟื้นฟูระบบนิเวศ สามารถสร้างความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้จริง เห็นได้จากผลสำรวจล่าสุดพบว่า คริวเรือนในพื้นที่โครงการฯ กว่าร้อยละ 96 มีสิทธิในที่ดินทำกินอย่างมั่นคง รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 618,350 บาทต่อปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศถึง 2.4 เท่า และรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลสูงกว่าเส้นความยากจนสากลของสหประชาชาติถึง 3.3 เท่า โดยมีครัวเรือนที่อยู่ต่ำกว่าเส้นดังกล่าวเพียงร้อยละ 2.5 เท่านั้น

วันนี้ บทเรียนจากดอยดงไม่ได้หยุดอยู่แค่ในพื้นที่ แต่นำไปสู่การทำงานในระดับประเทศ ทั้งด้านการพัฒนาชุมชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีชุมชนเข้าร่วมมากกว่า 300 ชุมชน ครอบคลุมประชาชนกว่า 160,000 คนทั่วประเทศ สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาที่เริ่มจากพื้นที่เล็กๆ สามารถต่อยอดไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบได้

ในขณะเดียวกัน เราเห็นชัดมากขึ้นว่า การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไม่อาจแยกออกจากการฟื้นฟูธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง จึงพยายามนำประสบการณ์จากพื้นที่จริงไปสนับสนุนการขับเคลื่อนเชิงนโยบายในระดับประเทศ โดยทำงานร่วมกับภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน เพื่อเก็บข้อมูลระดับชาติ และให้ผลลัพธ์สามารถเกิดขึ้นได้จริงและยั่งยืนในระยะยาว

พร้อมกันนี้ เรายังเชื่อมโยงงานจากพื้นที่สู่เวทีสากลผ่านความร่วมมือกับภาคธุรกิจ และพันธมิตรระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ใช่แค่สร้างตลาดที่มั่นคงให้กับชุมชน แต่ยังช่วยยกระดับมาตรฐานการผลิต ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเปิดโอกาสให้เกษตรกรไทยก้าวสู่ห่วงโซ่มูลค่าในระดับสากล

ตัวอย่างที่สำคัญคือ ร่วมกับการบินไทยซึ่งเป็นสายการบินแห่งชาติ ในการนำกาแฟดอยดงซึ่งปลูกภายใต้ระบบนิเวศป่า รวมถึงได้รับการรับรองคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ ไปเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์บนเที่ยวบินทั่วโลก นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ยังทำหน้าที่เป็น “สะพานเชื่อมโอกาส” ให้ผู้ผลิตกาแฟไทยที่ขาดทรัพยากรและเครือข่าย ได้เข้าถึงเวทีนานาชาติอย่างงาน SCAJ World Specialty Coffee Conference and Exhibition

รายงานประจำปีฉบับนี้จึงไม่ใช่เพียงการสรุปผลการดำเนินงาน แต่เป็นภาพสะท้อนของเส้นทางการทำงานที่เชื่อมโยงจากพื้นที่ ชุมชน นโยบาย ไปจนถึงความร่วมมือในระดับโลก มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง จะยังคงเดินทางพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ปรับตัว และทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันสร้างความยั่งยืนที่ส่งต่อไปถึงคนรุ่นต่อไปได้อย่างแท้จริง

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล

เลขาธิการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะกรรมการและที่ปรึกษา

คณะกรรมการ

ท่านผู้หญิงวินัย วีระไวกยะ
ประธานกรรมการ

คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยุธยา
กรรมการ

นายบรรยง พงษ์พานิช
กรรมการ

นางสาวกาวนา เนียมมลอย
กรรมการ

นายวิโรโก สันติประภ
กรรมการ

นายมบุญ สรรค์คุณากร
กรรมการ

นายฐาปน สิริวัฒนภักดี
กรรมการ

นายจัทิศ ศรสงคราม
กรรมการ

นางกุลภัทธา สีโรดม
กรรมการ

นางสาวบุรณี รัชไชยบุญ
กรรมการ

นายเดชาภิววัฒน์ ณ สงขลา
กรรมการ

นายบุญชอบ สุกรมน์สงษ์
กรรมการ

นายจตุรจิต นาคกรรพ
กรรมการ

นายอภิชน จันทรเสน
กรรมการ

นายอภิราม จันทรเสน
กรรมการ

นายพิพัฒพงศ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา
กรรมการและเหรียญกิตติมศักดิ์

หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล
กรรมการและเลขาธิการ

ที่ปรึกษา

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

นายอภิลาศ โอสมานนท์
นายสุเมธ ตันติเวชกุล
นายนคร พงษ์น้อย

กรรมการตรวจสอบ

นางสาวสมบูรณ์ ศุภสิริภิญโญ
นางชนิสา ชุตติภักดิ์

ที่ปรึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

นาย Alexandro Calvani

ที่ปรึกษากฎหมาย

นางปัทมา เพชรเรียง

โครงสร้างการบริหาร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เดิมชื่อ มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2515 เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเพิ่มรายได้ให้ชาวไทยภูเขา ด้วยการส่งเสริมและหาตลาดให้งานหัตถกรรมของเผ่าต่างๆ และดูแลไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ต่อมาในปี 2522 มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ริเริ่ม โครงการผู้นำเยาวชนชาวเขา โดยได้รับพระราชูปถัมภ์และการสนับสนุนทุนการศึกษาจากสำนักงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา หรือ USAID (United States Agency for International Development) เพื่อให้เยาวชนชาวเขามีโอกาสได้รับการศึกษา เพราะในอดีตยังไม่มีโรงเรียนในพื้นที่ที่ห่างไกล โครงการฯ นำเยาวชนชาวเขามาใช้ชีวิตร่วมกันแบบครอบครัวที่ไร่แม่ฟ้าหลวง (อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง จ. เชียงราย ในปัจจุบัน) ให้ทุนเล่าเรียน ปลูกพื้นฐานความรู้ รวมถึงทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม และอบรมความประพฤติตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อาทิ ความเมตตา การพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

ในปี 2528 มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย เปลี่ยนชื่อเป็นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อรองรับขอบเขตการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ที่ขยายครอบคลุมการยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ ควบคู่กับการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จสวรรคต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงเข้าในพระบรมราชูปถัมภ์ จวบจนรัชกาลปัจจุบัน โดยมีพันธกิจหลัก คือ การสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคน เน้นการพัฒนาที่ยืดคนเป็นศูนย์กลาง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและรู้สึกเป็นเจ้าของการพัฒนาตั้งแต่แรกเริ่ม แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่รากเหง้า ส่งเสริมทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต ตลอดจนหาแนวทางให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานพัฒนาชุมชนในบริบทที่หลากหลาย สังคมประสบการณ์การทำงาน เกิดเป็นองค์ความรู้สำคัญ คือ แนวทางการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง ซึ่งได้นำไปใช้ให้เกิดผลงานพัฒนาในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย และยังได้นำไปใช้ดำเนินโครงการพัฒนาหลายโครงการในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน รวมถึงเผยแพร่ในเวทีต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศอีกด้วย

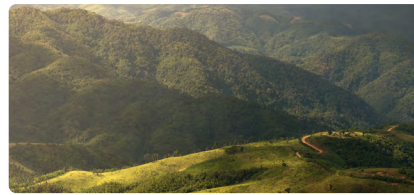
การขับเคลื่อนเพื่อสร้างที่ยั่งยืน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินงานพัฒนาชุมชนโดยยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลาง” มุ่งเสริมศักยภาพให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเอง ใช้และดูแลทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้คนและธรรมชาติเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

รากฐานสำคัญของการพัฒนาคือ โครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยมีโครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการต้นแบบ ครอบคลุม 29 หมู่บ้านในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ดำเนินงานต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 จนถึงปัจจุบัน จากการพัฒนาขั้นอยู่รอด สู่อุตสาหกรรม และก้าวสู่ความยั่งยืน ผ่านการเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดตั้งธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์อดอยตุง และการสร้างขีดความสามารถให้ชุมชนบริหารจัดการความเสี่ยงด้วยตนเอง กว่า 35 ปีที่ผ่านมา มูลนิธิฯ ได้ส่งเสริมประสบการณ์และกลั่นกรองเป็นองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การแก้ไขปัญหาเสถียร การพัฒนาเกษตรมูลค่าสูง การพัฒนาหัตถกรรม การพัฒนาเยาวชน และการสร้างผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ ภายใต้หลักการของ “ตำราแม่ฟ้าหลวง” ซึ่งได้นำไปประยุกต์ใช้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงเผยแพร่ในเวทีระดับนานาชาติ

อย่างไรก็ตาม บริบทการพัฒนาในปัจจุบันกำลังเผชิญความท้าทายใหม่จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ ความรุนแรงของพายุ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน อุณหภูมิที่สูงขึ้น และความถี่ของดินถล่มที่เพิ่มขึ้น ล้วนส่งผลกระทบต่อผลผลิต รายได้ และความมั่นคงของชุมชน มูลนิธิฯ จึงขยายบทบาทสู่การขับเคลื่อนแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยธรรมชาติเป็นฐาน (Nature based Solutions: NbS) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่กับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการติดตามความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการดูแลระบบนิเวศให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและต่อเนื่อง

ขณะเดียวกัน มูลนิธิฯ ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของภาคเอกชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการเปลี่ยนผ่านของสังคม จึงริเริ่มบริการที่ปรึกษาด้านความยั่งยืน (Sustainability Advisory) เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การปฏิบัติจริง โดยทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนภาคปฏิบัติ (Implementation Partner) ให้แก่ภาคธุรกิจที่ต้องการสร้างผลลัพธ์ที่วัดผลได้ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเป็นการต่อยอดบทเรียนจากพื้นที่สู่การขับเคลื่อนให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

โครงการพัฒนาเชิงพื้นที่

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนอย่างครบวงจร

ธุรกิจเพื่อสังคม

เพื่อสร้างอาชีพที่มั่นคงและธุรกิจที่ยั่งยืน

การแก้ไขปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน และโครงการพิเศษ

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่กับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ที่ปรึกษาด้านความยั่งยืน

เพื่อขยายการดำเนินงานด้านความยั่งยืนให้เกิดผลประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม

ผลประโยชน์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

<p>ชุมชนในโครงการพัฒนา</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การสำรวจเศรษฐกิจสังคมทุกครัวเรือนประจำปี • การสร้างอาสาสมัครเป็นตัวเชื่อมในพื้นที่ • การดำเนินกิจกรรมพัฒนาแบบใช้คนเป็นศูนย์กลาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ความปลอดภัยและมั่นคงในการดำรงชีวิต • ทักษะในการดำรงชีวิต มีอาชีพที่มั่นคง • การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ดี • การเข้าถึงสาธารณสุขภาคพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข • ความเข้มแข็งของชุมชน • ผู้นำในชุมชนที่มีความสามารถต่อยอดการพัฒนาได้
<p>กรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การประชุมคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ • การประชุมคณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการชุดย่อยทุกชุด 	<ul style="list-style-type: none"> • ประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารจัดการ • ผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆ ให้ประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสียของแต่ละโครงการตามเป้าหมายของโครงการนั้น
<p>เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การประชุมคณะกรรมการ • การประชุมย่อยของแต่ละหน่วยงาน • กล้องรับความคิดเห็น • กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในรูปแบบต่างๆ ตามแนวทางการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> • อาชีพที่มั่นคง ผลตอบแทนที่เป็นธรรม • สภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม • การได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง • การได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมตามกฎหมาย นโยบายมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และหลักสิทธิมนุษยชน
<p>ลูกค้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ช่องทางการสื่อสารออนไลน์และออฟไลน์ • การสื่อสารผ่านผู้แทนขาย • การจัดงานแฟร์ต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
<p>ภาคีเครือข่าย ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การประชุมร่วม เพื่อนำเสนอ วางแผน ดำเนินการ ติดตามผล และประเมินผลการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • โครงการบรรลุมิติวัตถุประสงค์ • โครงการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ • ประโยชน์ที่เกิดต่อคนในพื้นที่พร้อมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน
<p>คู่ค้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การตรวจเยี่ยมคู่ค้าหลักและคู่ค้ารายใหม่ • การจัดอบรมพัฒนาฝีมือสมาชิกชุมชนให้ขึ้นทะเบียนเป็นคู่ค้าของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ได้สินค้าหรือวัตถุดิบที่มีคุณภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม • พัฒนาให้เกิดวิสาหกิจชุมชน

ประเด็นความยั่งยืน

ด้วยวิสัยทัศน์และพันธกิจของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่ขับเคลื่อนด้วยการดำเนินงาน 4 สายงานหลักอันประกอบด้วย 1) สายงานโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ 2) สายงานธุรกิจเพื่อสังคม 3) สายงานแก้ไขปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน และ 4) สายงานที่ปรึกษาด้านความยั่งยืน ประเด็นความยั่งยืนที่สำคัญ เพื่อใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ จัดสรรทรัพยากร และลงมือปฏิบัติการจริงเพื่อขับเคลื่อนความยั่งยืนให้กับชุมชน และตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย

สิ่งแวดล้อม

การจัดการตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน	→	การบริหารจัดการ ปรับกระบวนการทำงานให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด ลดการใช้ เพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่ รีไซเคิล อัปเดต การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
การจัดการของเสีย	→	การจัดการของเสียไม่ปล่อยสู่บึงกลบ และการขยายผลไปยังพื้นที่ต่างๆ รวมไปถึงการตั้งเป้าเพื่อลดปริมาณของเสีย
การจัดการน้ำ	→	การบริหารจัดการน้ำทั้งลุ่มน้ำ การรักษาสมดุลระหว่างต้นทุนน้ำและการใช้น้ำ การชลประทานและการจัดสรรทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน การใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ การบำบัดน้ำเสีย
กลยุทธ์ด้านสภาพภูมิอากาศ	→	การบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ในปี พ.ศ. 2593 (Net Zero by 2050) รวมถึงการบรรเทาผลกระทบ ปรับตัว และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Adaptation)
ความหลากหลายทางชีวภาพ	→	การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และรักษาให้การให้บริการของระบบนิเวศ (Ecosystem Services) ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สังคม

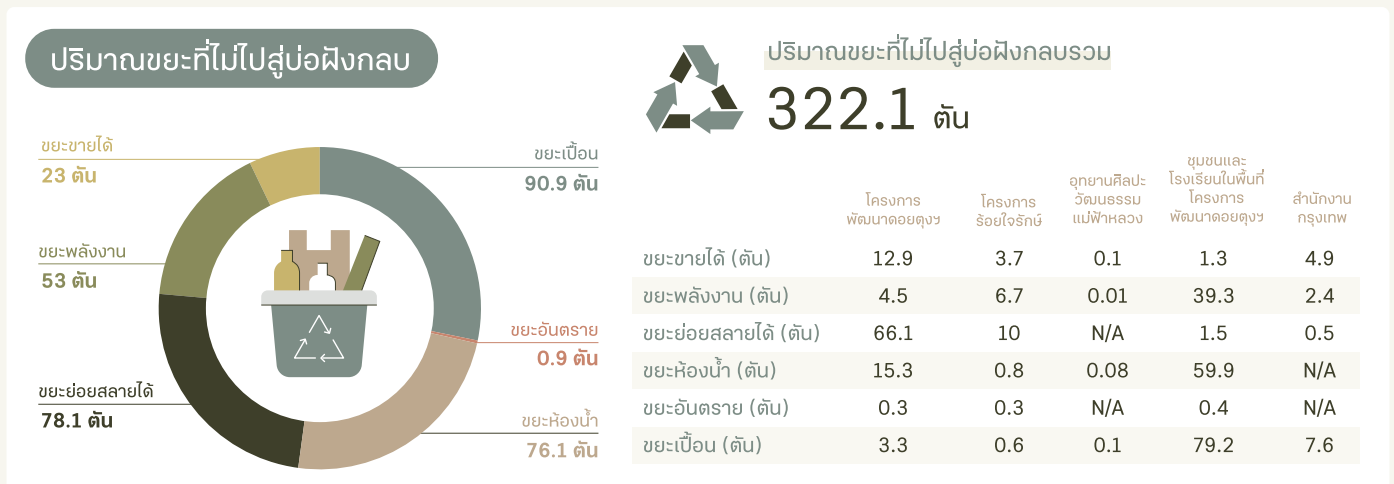
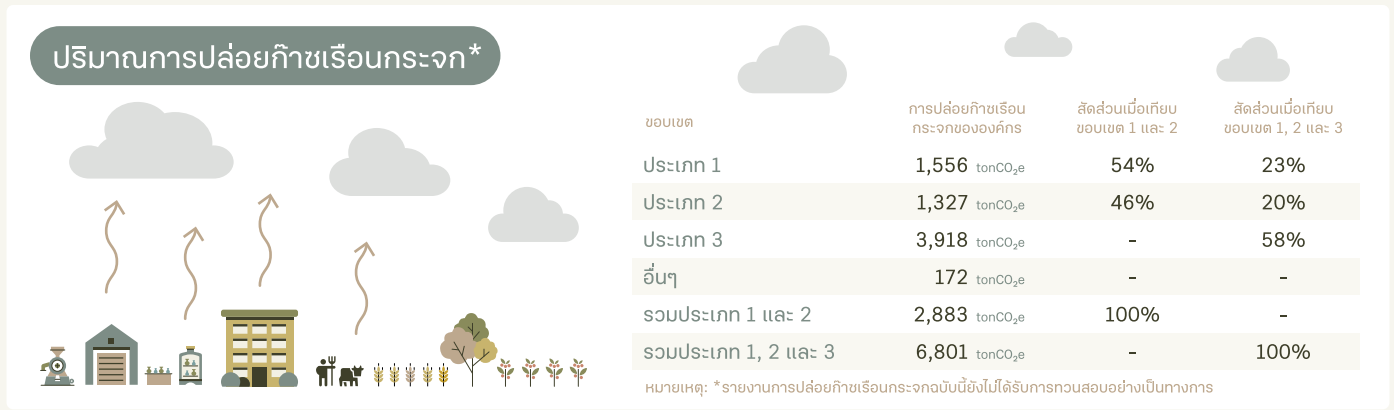
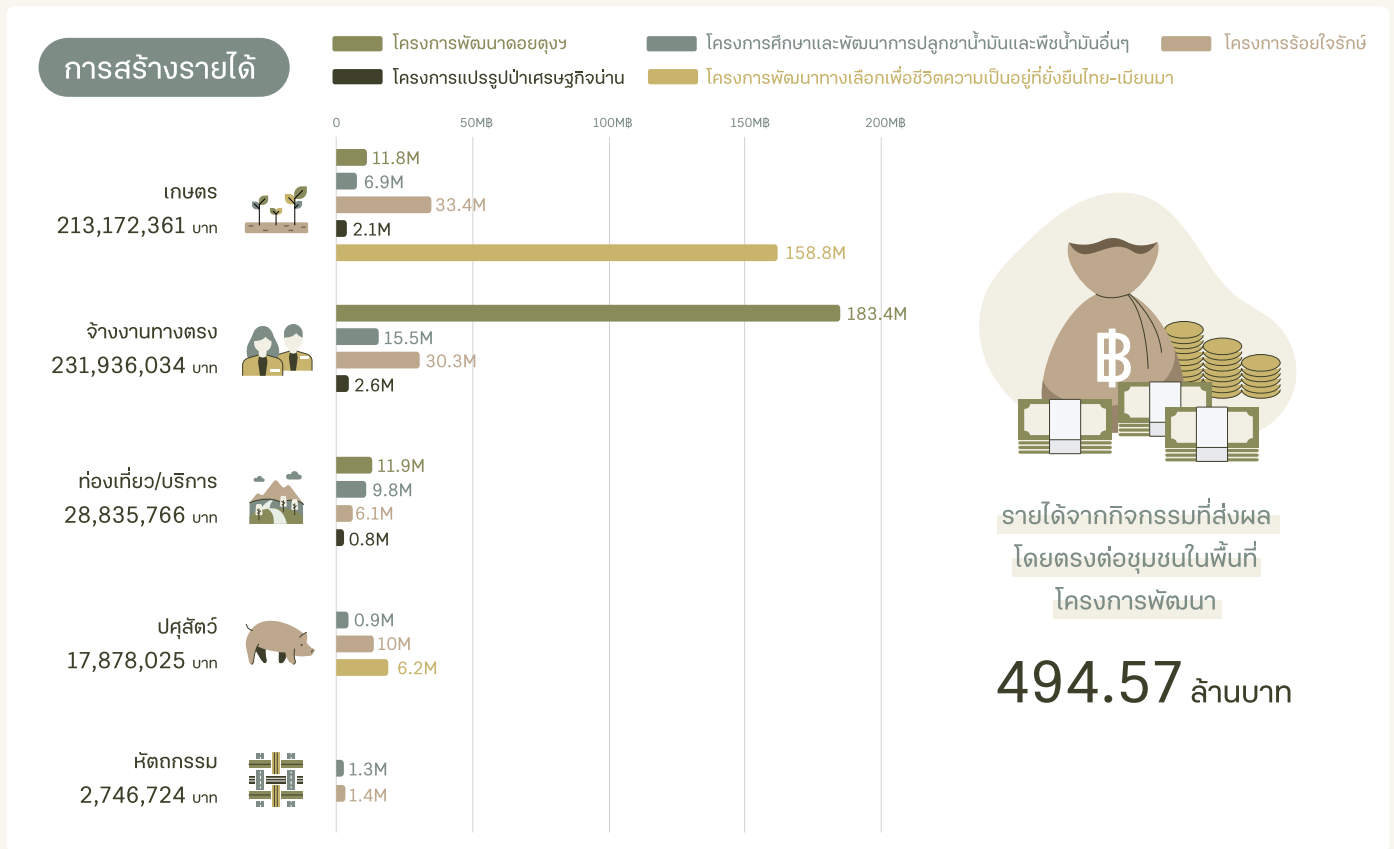
การพัฒนาคุณภาพมนุษย์	→	การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยในการทำงานส่งเสริมสวัสดิการที่ดี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน
การพัฒนาชุมชน	→	การส่งเสริมความมั่นคงของชุมชน ร่วมแก้ปัญหาหาเสถียร สร้างรายได้ด้วยการพัฒนาอาชีพทางเลือก ลดปัญหาความยากจน
การศึกษา	→	ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อสร้างเยาวชนที่มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงานในอนาคต
การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน	→	ส่งเสริมและผลักดันให้องค์ความรู้ต่างๆ ตามแนวทางการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงได้รับการเผยแพร่ ต่อยอดผ่านช่องทางกิจกรรม และโครงการต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

ธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลองค์กรและจริยธรรมทางธุรกิจ	→	มีกลไกธรรมาภิบาล การกำกับดูแลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นธรรม เปิดเผยข้อมูล ตรวจสอบได้และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมถึงมีระบบการบริหารความเสี่ยงรอบด้าน เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
ความปลอดภัยของข้อมูลและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	→	มีมาตรการด้านความปลอดภัยของข้อมูลและระบบดิจิทัลอย่างรัดกุม เพื่อป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ และกลไกกำกับดูแลองค์กรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลสำคัญด้านความยั่งยืน

ความหลากหลายทางชีวภาพ

พันธุ์ไม้
1,457 ชนิด

แมลงบก และแมลงน้ำ
850 ชนิด

นก
156 ชนิด

สัตว์เลื้อยคลาน
58 ชนิด

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก
27 ชนิด

ปลา
31 ชนิด

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
55 ชนิด

พื้นที่ป่าภายใต้โครงการพัฒนาทั้งหมด

570,200 ไร่

ผู้เข้าร่วมหลักสูตรอบรมและศึกษาดูงาน

สถาบันการศึกษา
1,211 คน
30.05%

บริษัทเอกชน
1,027 คน
25.5%

หน่วยงานรัฐ
936 คน
23.2%

มีผู้เข้าร่วมหลักสูตรอบรม
และศึกษาดูงานรวม

4,030 คน

องค์กรระหว่างประเทศ
225 คน
5.6%

บุคคล
185 คน
4.6%

สถาบันฝึกอบรม
130 คน
3.2%

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
113 คน
2.8%

มูลนิธิ/องค์กรไม่แสวงหากำไร/องค์การมหาชน
103 คน
2.6%

หน่วยงานภายใน
76 คน
1.9%

รัฐวิสาหกิจ
14 คน
0.4%

สื่อมวลชน
10 คน
0.3%

การศึกษา

ศูนย์เด็กไฟต์

มีสมาชิกเยาวชนผู้มาใช้บริการพื้นที่การเรียนรู้สร้างสรรค์
สำหรับเด็กและเยาวชน

713 คน

หลักสูตรอาชีพสำหรับส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็ก
และเยาวชนในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ
(นักร้องอาหาร นักทำเครื่องดื่ม นักวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ)
และ 3 ชมรม (ดนตรี โก้ด คาเฟ่)

10 หลักสูตร

โครงการทุนการศึกษาปีการศึกษา 2568

มีเยาวชนที่ผ่านการคัดเลือกและได้รับทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี

20 คน

มีเยาวชนผู้รับทุนในปีการศึกษา 2568

73 คน

มีเยาวชนผู้รับทุนจบการศึกษาระดับปริญญาโทในปีการศึกษา 2568

16 คน

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำรุ่นใหม่

มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อาทิ
การค้นหาตัวเองกับอาชีพในอนาคต
การพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เป็นต้น

210 คน

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนเสริมสร้าง
เครือข่ายป้องกันยาเสพติด

มีเยาวชนเข้าร่วมโครงการและผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม
ที่เหมาะสมกับช่วงชั้นอายุ (เยาวชนวัย 9-18 ปี)

2,249 คน

สายงานโครงการ พัฒนาเชิงพื้นที่

สายงานด้านโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสายงานใหญ่ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนอย่างครบวงจรทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมผ่านโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่างๆ ทั้งในประเทศซึ่งมีจุดเริ่มต้นจากโครงการต้นแบบคือ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จนต่อยอดขยายผลโครงการไปยังหลายจุดในประเทศและต่างประเทศ ถือเป็นจุดเริ่มต้นของแนวทางการพัฒนาที่ยึดคนและชุมชนเป็นศูนย์กลางตามหลักการ “ปลูกป่า ปลูกคน”

โครงการต้นแบบ

โครงการพัฒนาโดยดุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ข้อมูลพื้นฐาน

📍 พื้นที่ 91,997 ไร่

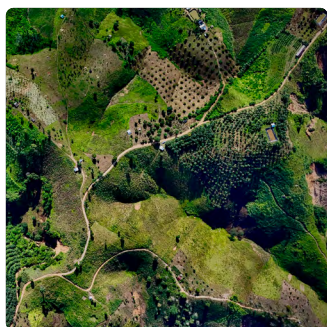
🏠 หมู่บ้าน 29 หมู่บ้าน

👤 ประชากร 9,923 คน

📅 ระยะเวลาการดำเนินงาน ปี 2531 - ปัจจุบัน

จากข้อมูลผลการสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคม โครงการพัฒนาโดยดุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ล่าสุดสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการสร้างความมั่นคงขั้นพื้นฐานของครัวเรือนในพื้นที่โครงการฯ อย่างเป็นรูปธรรม โดยครัวเรือนร้อยละ 96 มีสิทธิในที่ดินทำกินอย่างมั่นคง และร้อยละ 98 ของครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินในพื้นที่โครงการฯ ได้อย่างต่อเนื่อง ด้านสาธารณสุขภาคพื้นฐาน ประชากรร้อยละ 97 สามารถเข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี ขณะที่ครัวเรือนร้อยละ 93 ของครัวเรือนเกษตรสามารถใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชยืนต้น โดยมีเพียงร้อยละ 7 ของครัวเรือนที่ยังประสบปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ประชากรร้อยละ 80 ที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และทุกหมู่บ้านมีถนนสายหลักเชื่อมต่อและสามารถใช้งานได้ตลอดปี ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจในระยะยาว

ในด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ครัวเรือนในพื้นที่โครงการฯ มีความหลากหลายของแหล่งรายได้และมีความยืดหยุ่นในการดำรงชีวิตโดยครัวเรือนร้อยละ 81 มีรายได้จากมากกว่าหนึ่งอาชีพ ขณะที่อัตราการว่างงานของประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปีอยู่ที่ร้อยละ 3.4 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 618,350 บาทต่อปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ 2.4 เท่า และรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลอยู่ที่ 114,417 บาทต่อปี สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ 1.2 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับเส้นความยากจนสากลของสหประชาชาติ พบว่ามีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นดังกล่าวเพียงร้อยละ 2.5 ของครัวเรือนทั้งหมด สะท้อนถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจในภาพรวม ขณะเดียวกัน ครัวเรือนยังมีเสถียรภาพทางการเงินที่มั่นคง โดยมีค่าอัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ (DSCR) เฉลี่ย 6.16 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่ 4.4 และครัวเรือนร้อยละ 88 มีทรัพย์สินและเงินออมมากกว่ารายจ่ายอย่างน้อยสองเท่า แสดงให้เห็นถึงฐานะทางการเงินที่เข้มแข็งในระดับครัวเรือน

การส่งเสริมอาชีพของโครงการฯ ไม่ได้มุ่งเพียงเพิ่มรายได้ แต่เน้นสร้างทางเลือกที่ต่อยอดได้จริง หนึ่งในตัวอย่างคือการส่งเสริมการเลี้ยงหมูดำในระดับครัวเรือน ซึ่งเริ่มต้นจากการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ก่อนพัฒนาไปสู่การสร้างรายได้และการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน โครงการฯ ทำงานร่วมกับชุมชนในการคัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์ให้เหมาะกับสภาพพื้นที่และวิถีชีวิต เป็นสายพันธุ์ที่เลี้ยงง่าย ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดูแลได้ในระดับครัวเรือนโดยไม่เพิ่มภาระต้นทุนมากเกินไป เมื่อชุมชนมีทักษะและประสบการณ์มากขึ้น บางครัวเรือนสามารถต่อยอดสู่การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและเชื่อมโยงกับตลาดภายนอก โดยมีผู้ประกอบการร้านอาหารและโรงแรมในจังหวัดเชียงรายเป็นกลุ่มผู้ซื้อหลัก กรณีของหมูดำโดยดุงจึงสะท้อนแนวทางการพัฒนาที่เริ่มจากความเหมาะสมของพื้นที่ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นเจ้าของกระบวนการพัฒนาอย่างแท้จริง อาชีพดังกล่าวไม่ใช่เพียงแหล่งรายได้เสริม แต่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างอาชีพที่ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและความมั่นคงในการดำรงชีวิตของครัวเรือนในพื้นที่

ในมิติทางสังคม ครัวเรือนร้อยละ 99 มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะและสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชน ร้อยละ 98 มีส่วนร่วมในการจัดทำและปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน และร้อยละ 90 มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ขณะเดียวกัน ค่า Gender Parity Index อยู่ที่ 1.03 สะท้อนถึงโอกาสที่ใกล้เคียงกันของหญิงและชายในด้านการศึกษาและการมีส่วนร่วมทางสังคม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

การฟื้นฟูและดูแลทรัพยากรธรรมชาติยังคงเป็นฐานสำคัญของความยั่งยืนของพื้นที่โดยดุง พื้นที่ป่าได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกัน ครัวเรือนเกษตรร้อยละ 87 ดำเนินการเกษตรปลอดภัยหรือใช้สารเคมีในเกณฑ์ที่กำหนด และทรัพยากรป่ายังสามารสร้างรายได้ให้ชุมชนรวมประมาณ 12 ล้านบาทต่อปีจากของป่าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง สะท้อนถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างคนและป่าอย่างสมดุล

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาโดยดุงฯ ได้ขยายผลการจัดการขยะโดยชุมชนอย่างเป็นระบบ จนครอบคลุมครบทั้ง 29 หมู่บ้าน และสามารถจัดการขยะไม่ให้เข้าสู่บ่อฝังกลบได้รวมทั้งสิ้น 106,767 กิโลกรัม ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม และการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการร้อยใจรัก

ข้อมูลพื้นฐาน

- พื้นที่ 37,119 ไร่
- หมู่บ้าน 25 หมู่บ้าน
- ประชากร 4,394 คน
- ระยะเวลาการดำเนินงาน ปี 2560 - ปัจจุบัน

โครงการร้อยใจรัก ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. มุ่งเน้นการพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ไข ปัญหายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุม 4 หมู่บ้านหลัก 25 หมู่บ้านย่อย (1,150 ครัวเรือน) โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนผ่านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพสุจริต และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ในด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โครงการฯ ให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค โดยมีการก่อสร้างระบบสูบน้ำโซลาร์เซลล์ตามความเห็นชอบของชุมชน ด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนได้ร่วมกันทำแนวกันไฟระยะทางรวม 87.5 กิโลเมตร และจัดตั้งกองทุนไม่มีไฟฟ้า 18 บัญชี เพื่อลดปัญหาหมอกควันและฝุ่น PM 2.5 นอกจากนี้ ยังสามารถลดปริมาณขยะในพื้นที่โครงการลงได้ร้อยละ 16 และสำนักงานโครงการฯ ได้รับการรับรองความ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมระดับ “ดีมาก (G-เงิน)”

ในด้านสุขภาพและความมั่นคง มีการดำเนินมาตรการเชิงรุก “Re X-Ray” เพื่อตรวจหาสารเสพติดในชุมชน พบผู้เสพเพียง ร้อยละ 2.6 ของผู้รับการตรวจ ซึ่งส่วนใหญ่ยินยอมเข้าสู่กระบวนการบำบัด ผลสำเร็จที่สำคัญคือโครงการ “อาสาทำดี” ที่ติดตามผู้รับการบำบัดจนครบ 1,000 วัน พบว่ามีอัตราการไม่กลับไปเสพซ้ำสูงถึงร้อยละ 60

ในด้านการศึกษา โครงการฯ สนับสนุนการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง และโรงเรียน 3 แห่ง รวมถึงส่งเสริมทักษะภาษาไทยและทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อวางรากฐาน การพึ่งพาตนเองในอนาคต

ในด้านอาชีพและรายได้ชุมชน มีการพัฒนาที่ครอบคลุมหลายมิติ ดังนี้

- การเกษตร: สร้างรายได้จากการจำหน่ายพืชระยะสั้น (เช่น ข้าวนาปรัง พักทอง มิณี ข้าวโพด) รวม 7,075,343 บาท และพืชระยะยาว (เช่น มะม่วง ชিং เงาะ) รวม 1,177,750 บาท
- ปศุสัตว์และประมง: ส่งมอบพันธุ์สัตว์ให้ 101 ครัวเรือน และสร้างรายได้จากการจำหน่ายปลา (ปลาดุกและปลานิล) กว่า 148,023 บาท
- หัตถกรรม: สร้างรายได้ให้ชาวบ้าน 1,407,463 บาท ผ่านการผลิตสินค้าแบรนด์ ดอยตุงและสินค้าชุมชนร้อยใจรัก

ในด้านการเพิ่มมูลค่าและการท่องเที่ยว โครงการฯ สร้างรายได้จากการแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร 1,294,385 บาท และโรงสีข้าวชุมชนสร้างรายได้ 1,590,349 บาท สำหรับด้านการท่องเที่ยว สวนร้อยใจรักมีนักท่องเที่ยวเข้าชม กว่า 33,341 ราย สร้างรายได้รวม 1,831,467 บาท ขณะที่ตลาดชุมชนและ กาดหลวงร้อยใจรักมียอดจำหน่ายสินค้ารวมกว่า 18 ล้านบาท ช่วยกระตุ้น เศรษฐกิจในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

- 📍 พื้นที่ 50,366 ไร่
- 🏠 หมู่บ้าน 31 หมู่บ้าน
- 👤 ประชากร 2,857 คน
- 📅 ระยะเวลาการดำเนินงาน ปี 2548 - ปัจจุบัน

โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎร 2,857 ราย ในพื้นที่ 31 หมู่บ้าน ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยการใช้การปลูกชาน้ำมันเป็นกลไกหลักในการสร้างอาชีพและฟื้นฟูพื้นที่ป่าจากการสำรวจข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมพบว่า คริวเรือนสมาชิกโครงการ มีรายได้เฉลี่ย 183,742 บาทต่อปี ซึ่งสูงกว่าเส้นความยากจนของจังหวัดเชียงรายถึงร้อยละ 9 สะท้อนถึงความสำเร็จในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ชุมชน โดยโครงการฯ ยังคงมุ่งเน้นการพัฒนาครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ผ่านความร่วมมือกับมูลนิธิชัยพัฒนาและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่

สำหรับการจัดการผลผลิตหลัก โครงการฯ ได้ดำเนินการดูแลต้นชาน้ำมันรวมทั้งสิ้น 469,205 ต้น ในพื้นที่ 665 แปลง ครอบคลุมเขตปางมะหันและปงะ โดยในปีงบประมาณนี้สามารถเก็บเกี่ยวเมล็ดชาน้ำมันได้รวมทั้งสิ้น 64,640 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าประมาณการผลผลิตที่ตั้งไว้ ควบคุมไปกับการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตผ่านการตัดแต่งกิ่ง การสนับสนุนปุ๋ยคุณภาพ และการเสียบกิ่งเปลี่ยนยอดพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มศักยภาพการติดผลในอนาคตจำนวน 22,621 ต้น นอกจากนี้ ยังได้ขับเคลื่อนนวัตกรรมเกษตรด้วยการทดลองผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกชาน้ำมันและน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุในพื้นที่ตามแนวทาง “ขยะเหลือศูนย์” (Zero Waste) เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยเคมีและสร้างองค์ความรู้ที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

ในด้านการส่งเสริมอาชีพทางเลือกเพื่อลดความเสี่ยง โครงการฯ ได้สนับสนุนต้นกล้าชาอัสสัมกว่า 1 ล้านต้น ให้แก่เกษตรกร 176 ราย เพื่อสร้างรายได้เสริมในระยะยาว พร้อมทั้งยกระดับเศรษฐกิจฐานรากผ่านงานหัตถกรรมชุมชนกลุ่มสตรีที่สร้างรายได้รวมกว่า 1.33 ล้านบาท ขณะที่ด้านปศุสัตว์มีการส่งเสริมการเลี้ยงสุกรขุนให้แก่ 98 คริวเรือน ซึ่งสร้างรายได้เฉลี่ย 8,097 บาทต่อคริวเรือน รวมถึงการส่งเสริมเลี้ยงไก่กระดูกดำคุณภาพ สำหรับความมั่นคงทางอาหาร โครงการฯ ได้ติดตามผลการปลูกข้าวไร่พันธุ์ชะงามาที่ให้ผลผลิตสูง และการทดลองปลูกพืชหลังนา อาทิ พักทองญี่ปุ่นและดอกเก๊กฮวย เพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนตลอดปี รวมถึงการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ผักสวนครัวจากศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริให้แก่สมาชิกคริวเรือนอย่างทั่วถึง

สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน โครงการฯ ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการเฝ้าระวังไฟป่าบนพื้นที่ป่ากว่า 33,850 ไร่ โดยไม่พบการเกิดไฟป่าตลอดปี 2568 ผ่านมาตรการเชิงรุกด้วยการจัดทำแนวกันไฟระยะทาง 39 กิโลเมตร และการจัดตั้งหอรบ่วงไฟ 13 จุดทั่วพื้นที่ นอกจากนี้ ยังได้เร่งฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อาทิ การก่อสร้างสะพานคอนกรีตและรางระบายน้ำ เพื่อป้องกันดินถล่มที่บ้านแม่หม้อ การสร้างฝายกักเก็บน้ำเกษตรกรที่บ้านปางมะหัน และการก่อสร้างถังเก็บน้ำขนาด 50 ลูกบาศก์เมตรที่บ้านปงะ พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงถนน 3 เส้นทางและฟื้นฟูแปลงนาที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติให้แก่เกษตรกร 47 ราย เพื่อให้ราษฎรสามารถเดินทางและกลับมาทำการเกษตรได้อย่างปลอดภัยและรวดเร็ว

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการผลิตภัณฑ์แปรรูปป่าเศรษฐกิจ จังหวัดน่าน

ข้อมูลพื้นฐาน

- พื้นที่ 171,278 ไร่
- หมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน
- ประชากร 5,636 คน
- ระยะเวลาการดำเนินงาน ปี 2556 - ปัจจุบัน

การดำเนินโครงการผลิตภัณฑ์แปรรูปป่าเศรษฐกิจ จังหวัดน่าน มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาต้นทางจากการที่พื้นที่ป่าถูกทำลายเพื่อทำไร่หมุนเวียนและแหล่งน้ำปนเปื้อนสารเคมีจากการปลูกพืชไร่เชิงเดี่ยว ซึ่งส่งผลให้ชาวบ้านประสบภาวะยากจนและมีรายได้ไม่มั่นคง โดยในปีงบประมาณ 2568 โครงการฯ ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำรวม 116,896 ไร่ ผ่านการสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรร่วมกันเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีการขับเคลื่อน “กองทุนไฟฟ้า” ใน 14 หมู่บ้าน เพื่อเป็นกลไกหลักในการป้องกันและลดความเสี่ยงจากไฟฟ้า ซึ่งเป็นภัยคุกคามสำคัญในพื้นที่สูง โดยในปีนี้มีกองทุนมีเงินสะสมรวม 24,733,037.34 บาท พร้อมทั้งมีการประชุมวางแผนรับมือสถานการณ์ร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ในมิติด้านการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจฐานราก ถือเป็นปีที่ 3 ของความร่วมมืออย่างต่อเนื่องระหว่างมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และธนาคารออมสิน ในการขยายผลการพัฒนาสู่พื้นที่นำร่อง 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยฟอง บ้านเปียงซ้อ บ้านสะแกียง บ้านห้วยเตย และบ้านสะจุก ครอบคลุมพื้นที่กว่า 10,015 ไร่ โดยมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟพื้นที่สูงเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงแปรรูปกาแฟ ณ ศูนย์การเรียนรู้บ้านเปียงก้อ เพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตและเพิ่มมูลค่า ซึ่งปัจจุบันมีชาวบ้าน 11 รายเป็นผู้ปฏิบัติงานหลักในการแปรรูป โดยมูลนิธิฯ ทำหน้าที่ถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการกระบวนการผลิตกาแฟคุณภาพได้ด้วยตนเองอย่างเต็มรูปแบบภายในปี 2571

สำหรับการสร้างรายได้เสริมผ่านพืชเศรษฐกิจทางเลือก โครงการฯ ได้ร่วมกับบริษัท เอ็นเซอร์ฟ โพลดี้ง จำกัด พัฒนาการแปรรูปกล้วยน้ำว้าสายพันธุ์เหลืองนวลและสายพันธุ์หินให้เป็นแปงกล้วยคุณภาพสูงเพื่อรองรับกลุ่มผู้รักสุขภาพ โดยมูลนิธิฯ รับหน้าที่พัฒนาคุณภาพผลผลิตในแปลงปลูกและเสริมศักยภาพชุมชน ในปีงบประมาณ 2568 สามารถนำกล้วยน้ำว้าดิบเข้าสู่กระบวนการแปรรูปได้ถึง 5,539 กิโลกรัม สร้างมูลค่าเพิ่มรวมกว่า 95,030 บาท พร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงสถานที่ผลิตเพื่อยกระดับมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปในระยะต่อไป

นอกจากนี้ ศูนย์การเรียนรู้บ้านเปียงก้อยังคงทำหน้าที่เป็นพื้นที่ต้นแบบและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการทรัพยากรที่สำคัญ โดยในปี 2568 ได้ต้อนรับคณะศึกษาดูงานจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวม 20 คณะ จำนวน 729 ราย ขณะเดียวกันยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย อาทิ ธนาคารออมสิน บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (มหาชน) มูลนิธิสิทธิกรไทย และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการที่ยึดถือหลักการ “ปลูกป่า ปลูกคน” อันเป็นหัวใจสำคัญสู่ความยั่งยืนของพื้นที่สูงในจังหวัดน่าน

โครงการขยายผลในต่างประเทศ

โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ไทย - เมียนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

- พื้นที่ 298,955 ไร่
- หมู่บ้าน 96 หมู่บ้าน
- ประชากร 26,988 คน
- ระยะเวลาการดำเนินงาน ปี 2561 - ปัจจุบัน

โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน ไทย-เมียนมา ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่แบบองค์รวมในเขตหนองตะยา เมืองพินเลา รัฐฉานตอนใต้ เพื่อสร้างทางเลือกอาชีพที่หลากหลาย และรายได้ที่มั่นคงโดยไม่พึ่งพายาเสพติด ในปีงบประมาณ 2568 โครงการฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากรัฐบาลเมียนมาที่ผ่อนคลायข้อจำกัดการเดินทาง ทำให้คณะผู้เชี่ยวชาญจากประเทศไทยสามารถลงพื้นที่ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ พร้อมกันนี้ได้มีการสำรวจข้อมูล เศรษฐกิจและสังคมจากกลุ่มตัวอย่าง 545 ครัวเรือน เพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพและวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบท ปัจจุบันของชุมชนอย่างแท้จริง

สำหรับการจัดการทรัพยากรขั้นพื้นฐาน โครงการฯ ได้ดำเนินการพัฒนาระบบน้ำอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภค โดยมีการก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำ 19 ระบบ ระยะทางรวมกว่า 14,000 เมตร พร้อมถังเก็บน้ำ 6 ถัง ความจุรวม 300 ลูกบาศก์เมตร ครอบคลุม 20 หมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการซ่อมแซมระบบน้ำที่เสียหายจากภัยธรรมชาติและสนับสนุนงบประมาณกองทุนน้ำสะอาดให้แก่ 17 หมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเป็นเจ้าของและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ในด้านการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม โครงการฯ ได้ร่วมกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊ว จำกัด (CPP) ประเทศเมียนมา สนับสนุนเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวม 2,431 ราย ใน 60 หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่กว่า 10,000 เอเคอร์ (25,000 ไร่) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตในปีที่ผ่านมาสามารถสร้างกำไรรวมให้แก่ชุมชนได้สูงถึง 119.11 ล้านบาท ควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพกาแฟผ่านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีโรงเพาะกล้า จนสามารถผลิตสารกาแฟได้กว่า 9,812 กิโลกรัม และได้ส่งมอบสารกาแฟคุณภาพดีจำนวน 3,750 กิโลกรัมไปยังโครงการพัฒนาออยตุง เพื่อเข้าสู่กระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ระดับสูง นอกจากนี้ยังมีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชาอบแห้งผ่านการก่อสร้างโรงคั่วใบชาใน 4 หมู่บ้านตามความต้องการของชุมชน และการพัฒนาปลูสดั้วที่เข้มแข็งผ่านระบบอาสาสมัครที่ให้บริการดูแลสุขภาพสัตว์รวม 5,173 ตัว โดยมีอัตราการตายต่ำเพียงร้อยละ 0.9 พร้อมทั้งมีการขยายพันธุ์โคและกระบือส่งต่อให้เกษตรกรอย่างเป็นระบบ

สำหรับการพัฒนานวัตกรรมพืชทางเลือก ณ ศูนย์เกษตรกรรม (แปลงสาธิต) ได้มีการทดสอบปลูกพืชหลากหลายชนิดที่มีมูลค่าสูงและเหมาะสมกับสภาพอากาศ เช่น สตอร์วเบอร์รี่ที่มีอัตราการรอดสูงถึงร้อยละ 90 รวมถึงการนำเข้าพันธุ์ไม้ยืนต้นจากประเทศไทย อาทิ โอไคคาโด คีวี และแพร์ เพื่อเป็นต้นแบบอาชีพใหม่ในอนาคต โครงการฯ ยังให้ความสำคัญกับการเพิ่มทักษะของบุคลากรผ่านการศึกษาดูงาน ณ โครงการออยตุง และแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อนำความรู้มาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ในมิติด้านความร่วมมือและมนุษยธรรม โครงการฯ ได้ให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหน้าที่และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อเดือนมีนาคม 2568 รวมถึงสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่หน่วยงาน CCDAC ของเมียนมา ทั้งนี้ คณะผู้แทนจากสำนักงาน ป.ป.ส. ไทย และเอกอัครราชทูตไทยประจำเมียนมา ได้ลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและตอกย้ำความสัมพันธันติในการพัฒนาทางเลือกระหว่างสองประเทศอย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการองค์ความรู้ นวัตกรรม และการเผยแพร่องค์ความรู้

การบริหารจัดการองค์ความรู้ นวัตกรรม และการเผยแพร่ องค์ความรู้ ทำหน้าที่เชื่อมโยงประสบการณ์การพัฒนาจากพื้นที่จริงของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้กลายเป็นองค์ความรู้เชิงระบบที่สามารถถ่ายทอด ขยายผล และนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่หลากหลาย ทั้งในระดับชุมชน ประเทศ และเวทีสากล รวมทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการต่อยอดบทเรียนจากการลงมือทำสู่การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ การขับเคลื่อนเชิงนโยบาย และการสร้างความเข้าใจร่วมเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนในวงกว้าง

ในปีงบประมาณ 2568 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มุ่งยกระดับการบริหารจัดการองค์ความรู้ โดยถอดบทเรียนจากประสบการณ์การทำงานจริงในพื้นที่สูง ผลลัพธ์ที่องค์ความรู้ที่จับต้องได้ ภายใต้กรอบ “ตำราแม่ฟ้าหลวง” เพื่อขยายผลแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในวงกว้าง องค์ความรู้สำคัญที่พัฒนาขึ้นในปีนี้ได้แก่ คู่มือการปลูกและแปรรูปวานิลลา ที่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิต ชุดความรู้ “ปลูกป่า ปลูกคน” ซึ่งถอดบทเรียนการจัดการพื้นที่สูงแบบบูรณาการตามกรอบดอยตุงโมเดล รวมถึงการศึกษาผลกระทบจากการสร้างฝาย เพื่อพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สะท้อนความเป็นไปได้ของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันอย่างเกื้อกูล

ในมิติของการยกระดับการเรียนรู้ มูลนิธิฯ ได้พัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ให้สอดคล้องกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง ผ่านหลักสูตร Decarbonization Walk Rally ณ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ซึ่งออกแบบการเรียนรู้ผ่าน 5 ฐาน และ 14 ภารกิจ เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการลดคาร์บอน การเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน และการเชื่อมโยงการพัฒนากับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นรูปธรรม ควบคู่กับการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ผ่านกิจกรรม “ชั่วโมง Fun & Share” และสื่อดิจิทัล MFLF Happening เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง และพร้อมเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม

การทำหน้าที่เป็นแพลตฟอร์มเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เชิงปฏิบัติยังคงเป็นอีกหนึ่งภารกิจที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยในปีที่ผ่านมาได้ต้อนรับคณะศึกษาดูงานรวม 138 คณะ จำนวน 4,030 คน จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรระหว่างประเทศ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สะท้อนถึงความต้องการเรียนรู้จากประสบการณ์การพัฒนาจริงของมูลนิธิฯ ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายบริบท

ในเวทีระดับนานาชาติ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และขับเคลื่อนเชิงนโยบาย โดยในปี 2568 ได้ร่วมจัดการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเลือก (Expert Group Meeting on Alternative Development – EGM on AD) ครั้งที่ 9 ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดทำแผนดำเนินงานในการปรับปรุงหลักการแนวทางของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก (UNGP on AD) ให้สอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบัน มีผู้แทนจากภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคมจากภูมิภาคต่างๆ เข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์รวม 66 คน นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังร่วมกับรัฐบาลไทยและภาคีเครือข่ายในการเจรจาร่างข้อมติ “Complementing the United Nations Guiding Principles on Alternative Development” ในการประชุมคณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs – CND) ครั้งที่ 68 ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เพื่อยกระดับกรอบการพัฒนาทางเลือกให้เชื่อมโยงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เข้ากับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับสากล

ควบคู่กับการจัดการองค์ความรู้ มูลนิธิฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาเสพติดและความเปราะบางทางสังคม ผ่านหลักสูตรที่ครอบคลุมทุกช่วงวัย พร้อมเปิดพื้นที่การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่าน 10 หลักสูตรทักษะอาชีพ และ 3 ชมรมฝึกประสบการณ์จริง ได้แก่ ชมรมโค้ด ชมรมดนตรี และชมรมกาแฟ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและการค้นพบศักยภาพของตนเอง อีกทั้งยังบ่มเพาะผู้นำรุ่นใหม่ผ่านโครงการทุนการศึกษาระดับปริญญาตรีและกิจกรรมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้มีผู้ได้รับทุนใหม่ 20 ราย และผู้สำเร็จการศึกษา 16 ราย สะท้อนความมุ่งมั่นในการ “ปลูกคน” เพื่อสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

ในขณะเดียวกัน มูลนิธิฯ ได้ขยายแนวคิดการพัฒนาเยาวชนสู่บริบทเมืองผ่านโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในเมือง ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้จากธรรมชาติและชุมชนที่อยู่ร่วมกับป่า ภายใต้แนวคิดที่ผสมผสาน “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบ Experiential Learning ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การตั้งคำถาม และการสะท้อนบทเรียนร่วมกัน ในปี 2568 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 1,065 คน โดยร้อยละ 52 เป็นกลุ่มเด็กในเมืองที่สมัครเข้าร่วมในรูปแบบ Private Program สะท้อนความตื่นตัวของครอบครัวเมืองต่อการเรียนรู้ทางเลือกที่ให้คุณค่ากับธรรมชาติและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาพื้นที่สวนแม่ฟ้าหลวงเป็นห้องเรียนดูดาวกลางแจ้ง และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเขตอนุรักษ์ท้องฟ้ามืดประเภทพื้นที่ส่วนบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านดาราศาสตร์และความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

สายงาน ธุรกิจเพื่อสังคม

แบรนด์ดอยตุง คือ ธุรกิจเพื่อสังคมที่นำเสนอผลิตภัณฑ์จาก
ความตั้งใจทำให้โลกดีขึ้น

ธุรกิจเพื่อสังคมของดอยตุงพิสูจน์ว่า “ธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ”
สามารถเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาได้จริง โดยสร้างงานที่มี
ศักดิ์ศรี ยกกระดับทักษะของคนในชุมชน และทำให้รายได้หมุนเวียน
กลับสู่พื้นที่ อันเป็นการวางรากฐานความมั่นคงในระยะยาวทั้งต่อ
คนและธรรมชาติ

แบรนด์ "ดอยตุง"

ความเป็นมาและแนวคิด

แบรนด์ “ดอยตุง” มีจุดกำเนิดจากโครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมุ่งแก้ไขปัญหาความยากจนและยาเสพติดผ่านการพัฒนาศักยภาพของคน ควบคู่กับการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว

จากรากฐานการพัฒนาที่บูรณาการมิติทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงก่อตั้งธุรกิจเพื่อสังคมภายใต้แบรนด์ “ดอยตุง” เพื่อใช้กลไกตลาดเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการพัฒนา โดยยึดหลักการสร้างคุณค่าทางสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการยั่งยืนทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างธุรกิจและกลุ่มผลิตภัณฑ์/บริการ

ธุรกิจดอยตุงดำเนินงานภายใต้ 5 กลุ่มธุรกิจหลัก ที่ผสมผสานการสร้างงาน สร้างรายได้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเข้าด้วยกันอย่างสมดุล ดังนี้

กลุ่มกาแฟและแมคคาเดเมีย

ผลิตกาแฟอาราบิก้าคุณภาพสูงที่ปลูกได้ร่มเงาไม้ใหญ่ พัฒนาหลากหลายสายพันธุ์และกระบวนการผลิต เพื่อยกระดับสู่กาแฟพิเศษมาตรฐานสากล สร้างรายได้ให้เกษตรกรมากกว่า 1,000 ครัวเรือน ควบคู่กับการผลิตแมคคาเดเมียอินทรีย์ที่ปลูกและแปรรูปโดยชุมชนในพื้นที่ พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลายรูปแบบ เช่น แมคคาเดเมียอบ และแมคคาเดเมียเคลือบช็อกโกแลต เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง

กลุ่มสินค้าหัตถกรรม

ต่อยอดภูมิปัญญาชาติพันธุ์สู่ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย อาทิ ผ้าทอมือ เครื่องประดับ กระเป๋า และของใช้ภายในบ้าน พร้อมส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาเพิ่มมูลค่าเพื่อความยั่งยืน เสริมศักยภาพผู้หญิงและช่างฝีมือกว่า 300 คนจากหลากหลายชนเผ่า ให้มีรายได้และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง

กลุ่มธุรกิจการเกษตร

ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจปลอดภัย เช่น ผลไม้เมืองหนาว ผักปลอดสาร และไม้ดอกเมืองหนาว ภายใต้แนวทางเกษตรยั่งยืนที่คำนึงถึงการจัดการดินและน้ำอย่างเหมาะสม เพื่ออนุรักษ์ภูมิทัศน์ต้นน้ำควบคู่กับการสร้างรายได้ที่มั่นคงให้เกษตรกรในพื้นที่

กลุ่มกาแฟและร้านอาหาร

บริหารร้าน “คาเฟ่ดอยตุง” 12 สาขาทั่วประเทศ นำเสนอเมนูกาแฟคุณภาพจากแหล่งปลูกในโครงการพัฒนาดอยตุง เพื่อเชื่อมโยงรายได้กลับสู่เกษตรกรต้นทาง พร้อมส่งมอบประสบการณ์กาแฟคุณภาพแก่ผู้บริโภค ควบคู่กับการดำเนินงานร้าน “ครัวต๋านหนัก” ซึ่งให้บริการอาหารคุณภาพโดยคัดสรรวัตถุดิบจากเครือข่ายเกษตรกรท้องถิ่น สนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากและสร้างคุณค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน

กลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้

พัฒนาและบริหารจัดการสวนแม่ฟ้าหลวง พระตำหนักดอยตุง และดอยตุงลอดจ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สร้างรายได้ควบคู่กับการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เปิดพื้นที่ให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน “ปลูกป่า ปลูกคน” อย่างเป็นรูปธรรม

ผลลัพธ์และประโยชน์ที่เกิดขึ้น

- มีกรจ้างงานในระบบกว่า 1,500 คนต่อปี และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนในชุมชนกว่า 2,500 ครัวเรือน
- ผลิตภัณฑ์ดอยตุงได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะกาแฟ ซึ่งได้รับรางวัลด้านคุณภาพและรสชาติหลากหลายเวที รวมถึงเป็นแบรนด์กาแฟไทยที่เสิร์ฟบนสายการบินไทย
- ระบบการผลิตและการท่องเที่ยวของดอยตุงสนับสนุนการอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำกว่า 15,000 ไร่ และลดการปล่อยคาร์บอนจากกิจกรรมเศรษฐกิจในพื้นที่
- ดอยตุงเป็นต้นแบบธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างสมดุลระหว่าง People, Planet, Profit และเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

เป้าหมาย

ดอยตุงมุ่งมั่นจะเป็น “ธุรกิจที่ทำให้โลกดีขึ้น” (Business for Better World) โดยเดินทางพัฒนาโมเดลธุรกิจเพื่อสังคมในรูปแบบใหม่ ขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่น สร้างแพลตฟอร์มสำหรับการเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลการดำเนินงาน

ในปี 2568 แบรินด์ดอยตุงยังคงเดินทางพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมควบคู่กับการสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การขยายความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ และการยกระดับประสบการณ์ของผู้บริโภค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กาแฟและอาหารแปรรูป

Drip Coffee “OH! CATUAI”

เปิดตัวกาแฟดริปสายพันธุ์พิเศษจากแปลงปลูกในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุง ภายใต้การดูแลของเกษตรกรในชุมชน คั่วระดับกลาง ให้รสชาติเด่นด้วยโน้ตพลัม ความสดแบบซิตรัส เนื้อสัมผัสนุ่ม และความเปรี้ยวสดใส ตอกย้ำศักยภาพกาแฟพิเศษไทยในระดับสากล

ความร่วมมือกับการบินไทยและพันธมิตรเชิงพาณิชย์

DoiTung ได้ต่อยอดความร่วมมือกับ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ภายใต้โครงการ Soil to Sky Coffee นำกาแฟจากพื้นที่พัฒนาไปให้บริการบนเที่ยวบินที่คัดเลือก ช่วยยกระดับภาพลักษณ์กาแฟไทยในระดับนานาชาติ พร้อมกันนี้ยังร่วมมือกับ Puff & Pie ขยายช่องทางจัดจำหน่ายและพัฒนาเมนูเครื่องดื่มและเบเกอรี่ร่วมกัน สะท้อนการใช้กลไกตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้กลับสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

“ดอยตุงไม่ใช่แค่แบรนด์สินค้า แต่คือชีวิตและความหวังของผู้คนจำนวนมากที่กำลังเปลี่ยนแปลงอนาคตของตนเองอย่างยั่งยืน”

2. สินค้าหัตถกรรม

รางวัล Design Excellence Award (DEmark)

ผลิตภัณฑ์ “Ready To Rug” คอลเลกชันพรมยิ้งลายสัตว์ทะเล ได้รับรางวัล DEmark ประเภทสินค้าไลฟ์สไตล์ พัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยนำเส้นใยเหลือใช้จากกระบวนการทอผ้ามาคัดแยกและออกแบบใหม่ ลดการใช้ทรัพยากรใหม่ และเพิ่มมูลค่าให้วัสดุที่เหลือจากการผลิต สะท้อนความสามารถในการผลิงานออกแบบร่วมสมัยกับความยั่งยืน

3. คาเฟ่ดอยตุง

The Coffee House by DoiTung ที่ One Bangkok

เปิดตัวร้านอาหารและคาเฟ่ระดับลักซ์ชัวรี่ ซึ่งถือเป็นต้นแบบของคาเฟ่ดอยตุง ที่นอกจากจะเป็นที่แรกที่เดียวที่บริการกาแฟสายพันธุ์พิเศษพร้อมโซว์การชงและประสบการณ์การดื่มกาแฟที่เป็นอัตลักษณ์ของดอยตุง พื้นที่ดังกล่าวทำหน้าที่เป็นร้านอาหาร all day dining ที่มาพร้อมกับห้องส่วนตัวที่สามารถจองเพื่อจัดประชุมได้ด้วย ถือเป็นอีกก้าวของดอยตุงกับการปักธงใหม่ แลนด์มาร์คโปรเจ็คระดับโลกอย่าง One Bangkok

Turn Waste Into Value

ดำเนินโครงการรับคืนแคปซูลกาแฟลูมิเนียมาใช้แล้วจากผู้บริโภค เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลอย่างถูกต้อง ลูกค้าสามารถส่งคืนได้ที่ทุกสาขาทั่วประเทศ ช่วยลดปริมาณขยะฝังกลบและส่งเสริมพฤติกรรมผู้บริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

4. ธุรกิจการเกษตร

ออกแบบและจัดสร้างต้นคริสต์มาสจากวัสดุและงานฝีมือท้องถิ่น ติดตั้ง ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล เชียงราย สร้างแลนด์มาร์คที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนและความคิดสร้างสรรค์ ได้รับความสนใจจากประชาชนและนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ช่วยสร้างรายได้ เสริมภาพลักษณ์พื้นที่ และต่อยอดมูลค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สาธารณะ

ภาพรวม

ตลอดปี 2568 แบรินด์ดอยตุงแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมที่เชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ภายใต้หลักการ “ปลูกคน ปลูกป่า ปลูกอนาคต” ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์คุณภาพ การสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์ และการออกแบบประสบการณ์ที่มีความหมายต่อผู้บริโภค ควบคู่กับการส่งต่อรายได้และโอกาสกลับสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

รายงานแก้ไขปัญห ที่อาศัยธรรมชาติ เป็นพื้นฐาน และโครงการพิเศษ

รายงานแก้ไขปัญหที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน และโครงการพิเศษ ได้รับการก่อตั้งขึ้นมาเพื่อขยายผลโครงการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้กว้างขวางขึ้น โดยเน้นการบริหารจัดการโครงการที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและกระบวนการทางธรรมชาติ เพื่อแก้ปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศและสังคม มุ่งหวังที่จะฟื้นฟูอนุรักษ์ และพัฒนาที่อยู่อาศัยทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน โครงการต่างๆ ยังคงใช้แนวทางหลักของมูลนิธิฯ ในการดำเนินงาน คือเน้นคนและชุมชนเป็นศูนย์กลางตามหลักการ “ปลูกป่า ปลูกคน” เพราะการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปกป้องระบบนิเวศนั้นเชื่อมโยงโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพื่อความยั่งยืนแบบบูรณาการ

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อมูลโครงการ

📅 ระยะดำเนินโครงการ

ระยะที่ 1 (ปี 2564) พื้นที่โครงการจำนวน 15 แห่ง ในจังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน พื้นที่ 18,372 ไร่ 2,726 ครัวเรือน ประชากร 7,988 คน

ระยะที่ 2 (ปี 2565) พื้นที่โครงการจำนวน 37 แห่ง ในจังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ กำแพงเพชร อุทัยธานี กระบี่ พื้นที่ 28,297 ไร่ 9,635 ครัวเรือน ประชากร 26,199 คน

ระยะที่ 3 (ปี 2566) พื้นที่โครงการจำนวน 75 แห่ง ในจังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ ยโสธร อำนาจเจริญ พื้นที่ 96,511 ไร่ 11,964 ครัวเรือน ประชากร 37,647 คน

ระยะที่ 4 (ปี 2567) พื้นที่โครงการจำนวน 140 แห่ง ในจังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง น่าน พื้นที่ 110,734 ไร่ 20,759 ครัวเรือน ประชากร 66,854 คน

ระยะที่ 5 (ปี 2568) พื้นที่โครงการจำนวน 36 แห่ง ในจังหวัด ตาก เชียงราย เชียงใหม่ พื้นที่ 34,030 ไร่ 7,275 ครัวเรือน ประชากร 22,483 คน

👤 ผู้รับผลประโยชน์

52,359 ครัวเรือน ประชากร 161,171 คน

ความเป็นมาโครงการ

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีเป้าหมายร่วมกับภาคเอกชนในการส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ดูแลป่าชุมชน โดยใช้คาร์บอนเครดิตเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการอนุรักษ์ป่า ผ่านการวางระบบการประเมินการกักเก็บคาร์บอนภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER)

คาร์บอนเครดิตเป็นกลไกที่ช่วยให้ชุมชนมีรายได้จากการดูแลรักษาป่า ลดการสูญเสียพื้นที่ป่า ลดไฟป่าและปัญหาฝุ่นควัน PM 2.5 อีกทั้งยังมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนและว่างงานในระดับครัวเรือน ขณะเดียวกัน ภาคธุรกิจก็สามารถใช้คาร์บอนเครดิตเหล่านี้ในการชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคีร่วมพัฒนา

ภาครัฐ (หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) มีบทบาทในการให้คำแนะนำแนวทางการดำเนินงาน และวิธีการติดตามประเมินผลโครงการที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสนับสนุนข้อมูลและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

ภาคเอกชน มีบทบาทในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดูแลป่าและพัฒนาอาชีพ และสนับสนุนความเชี่ยวชาญด้านการตลาด การพัฒนาสินค้า รวมถึงการอบรมพัฒนาศักยภาพชุมชน

ชุมชน มีบทบาทในการจัดตั้งกองทุน 2 ประเภท ได้แก่ กองทุนดูแลป่า และกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน บริหารจัดการกองทุนให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุด จัดทำและบังคับใช้กฎระเบียบชุมชนในการใช้ประโยชน์และดูแลป่าชุมชนร่วมกัน

ผลการดำเนินงาน

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นโครงการแรกที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินการขับเคลื่อนงานพัฒนาเชิงประเด็น (Issue-based Development) โดยเชื่อมประสานการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี 2593

ตั้งแต่ปี 2564 จนถึงปัจจุบัน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 287,944 ไร่ ร่วมกับป่าชุมชน 303 ชุมชน 12 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี กระบี่ ยโสธร อำนาจเจริญ น่าน และลำปาง มีประชาชนที่ได้รับประโยชน์ 161,171 คน จาก 52,359 ครัวเรือน และในปัจจุบัน มีหน่วยงาน 31 องค์กร ร่วมสนับสนุนโครงการ ในฐานะผู้ร่วมพัฒนาโครงการคาร์บอนเครดิต และส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน โดยในระหว่างดำเนินโครงการชุมชนที่เข้าร่วมได้พัฒนาศักยภาพตนเองในการบริหารจัดการกองทุนดูแลป่า และกองทุนพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน จัดทำข้อกำหนดในการป้องกันไฟป่า และระเบียบการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ตามหลักการ “ปลูกป่า ปลูกคน”

ในปี 2568 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังคงสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งกองทุนดูแลป่าและกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อให้แต่ละชุมชนที่เข้าร่วมโครงการสามารถบริหารจัดการดูแลป่าชุมชนและป้องกันไฟป่า ควบคู่กับส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้เสริมจากการดูแลป่า สร้างกลุ่มอาชีพ และดำเนินกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน โดยชุมชนเป็นผู้บริหารและจัดการโครงการด้วยตนเอง และมีทีมเจ้าหน้าที่มูลนิธิ เป็นพี่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด

จากการประเมินพื้นที่เสียหายจากไฟป่าในพื้นที่โครงการก่อนเข้าร่วมโครงการย้อนหลัง 5 ปี และหลังเข้าร่วมโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินการดูแลป่าของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ผลการติดตามปรากฏว่าโครงการในระยะที่ 1-2 พื้นที่เสียหายจากไฟป่าจากเดิมที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.41 ลดลงเหลือร้อยละ 1.99 ในปี 2567 สำหรับโครงการในระยะที่ 3 พื้นที่เสียหายจากไฟป่าจากเดิมที่ค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.17 ลดลงเหลือร้อยละ 1.18 ในปี 2568 และโครงการระยะที่ 4 จากร้อยละ 21.75 ลดลงเหลือร้อยละ 0.77 ในปี 2569 ซึ่งให้เห็นความสำเร็จของกองทุนดูแลป่าที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพในการป้องกันไฟป่าของชุมชน

ในปี 2568 นี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับกรมป่าไม้ และคณะจัดการป่าชุมชน 12 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา ได้ส่งมอบคาร์บอนเครดิตจากโครงการฯ ในระยะที่ 1 ให้กับภาคีภาคเอกชนที่สนับสนุนโครงการฯ 8 ราย รวมทั้งสิ้น 43,123 ตัน คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งถือเป็นปริมาณคาร์บอนเครดิตจากโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าที่มากที่สุดที่เคยมีการส่งมอบในประเทศไทย

กลุ่มภาคธุรกิจที่ร่วมมือ

1. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
2. บริษัท โออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
3. บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)
4. บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
5. ธนาคารออมสิน
6. บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
7. บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน)
8. บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
9. บริษัท ที.ซี.ฟาร์มaceutิคอล อุตสาหกรรม จำกัด
10. บริษัท สายไฟฟ้าบางกอกเคเบิล จำกัด
11. บริษัท แอสเสท เวิรด์ คอร์ป จำกัด (มหาชน)
12. การไฟฟ้านครหลวง
13. บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)
14. บริษัท กรุงเทพโปรดิ๊วส จำกัด (มหาชน)
15. บริษัท เจริญโภคภัณฑ์โปรดิ๊วส จำกัด
16. บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
17. บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)
18. บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
19. บริษัท พีทีทีแอลเอ็นจี จำกัด
20. บริษัท ทีโอเอ เพ้นท์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
21. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
22. บริษัท ยูนิชาร์ม (ประเทศไทย) จำกัด
23. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
24. บริษัท พุกงา โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
25. บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด (สำนักงานใหญ่)
26. บริษัท ไทยเชื้อเพลิงการบิน จำกัด
27. บริษัท ทีเอ็มที สตีล จำกัด (มหาชน)
28. บริษัท ไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด
29. บริษัท คิวทีซี เอนเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
30. บริษัท พีทีจี เอ็นเนอยี จำกัด (มหาชน)

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีเป้าหมายที่จะสร้างความสมดุลระหว่างชุมชนกับธรรมชาติ เพื่อสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับคนรุ่นต่อไป

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดตั้งขึ้นโดยการนำประสบการณ์และความเชี่ยวชาญกว่า 30 ปีในด้านการอนุรักษ์ป่าและการพัฒนาชุมชนมาเป็นรากฐานในการพัฒนาโครงการ

ตามหลักการ “ปลูกป่า ปลูกคน” เราให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เพราะเราเชื่อว่าการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปกป้องระบบนิเวศนั้นเชื่อมโยงโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน

Nature-based Solutions คือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและกระบวนการทางธรรมชาติเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศและสังคม

สายงานที่ปรึกษา ด้านความยั่งยืน

จากประสบการณ์ร่วม 40 ปี ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในการพัฒนาและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสังคมผ่านการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และการรักษาสมดุลระหว่างสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจอย่างเป็นองค์รวม มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ขยายบทบาทผ่านการจัดตั้ง “สายงานที่ปรึกษาด้านความยั่งยืน” (Sustainability Advisory) เพื่อยกระดับผลกระทบเชิงบวกของงานพัฒนา และสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับระบบร่วมกับภาคีหลากหลายภาคส่วน

สายงานที่ปรึกษาด้านความยั่งยืน

บทบาทและแนวทางการดำเนินงาน

ด้วยประสบการณ์มากกว่าสี่ทศวรรษในการพัฒนาและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานโดยยึดหลักการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ การรักษาสสมดุลระหว่างสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม

จากจุดแข็งดังกล่าว มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงได้จัดตั้งสายงานที่ปรึกษาด้านความยั่งยืน (Sustainability Advisory) ขึ้น เพื่อขยายผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านความยั่งยืนในวงกว้าง ร่วมเป็นพันธมิตรกับองค์กรต่างๆ และขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ผ่านบทบาทในฐานะ “ที่ปรึกษาเชิงปฏิบัติ” เป็นผู้ลงมือทำจริง พี่เลี้ยงในการพาทำ ผู้ผลักดันสู่การเปลี่ยนแปลง และผู้เชื่อมประสานทุกภาคส่วนในทุกระดับ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมแบ่งปันประสบการณ์กับภาคเอกชนและภาคส่วนอื่น ๆ โดยให้ความสำคัญกับประเด็นที่มูลนิธิ มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ดำเนินงานโดยตรง เพื่อช่วยพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนในองค์กรและร่วมกันขยายผลกระทบเชิงบวกในวงกว้าง ผ่านบทบาทหลักๆ ดังนี้

- ให้คำปรึกษาเชิงปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) เพื่อผลักดันวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ด้านความยั่งยืนขององค์กรให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม (last mile implementation solution)
- ร่วมพัฒนาและดำเนินโครงการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่วัดผลได้และนำไปสู่ผลลัพธ์ระยะยาว
- สร้างเครือข่ายพันธมิตร และประสานความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายภาคส่วน เพื่อขยายผลประโยชน์ร่วมและผลกระทบเชิงบวกในวงกว้าง
- ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ ผ่านหลักสูตรศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ในพื้นที่จริง เพื่อจุดประกายแนวคิดและเชื่อมโยงทฤษฎีกับการลงมือปฏิบัติ

ผลการดำเนินงาน

1. การให้คำปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ต่อ ยอดจากความสำเร็จของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในการจัดการขยะสู่บ่อฝังกลบเป็นศูนย์ (Zero Waste to Landfill) ความมุ่งมั่นในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ และการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ให้คำปรึกษาแก่ภาครัฐและภาคเอกชนในอุตสาหกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการวางแผนและทวนสอบคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรและผลิตภัณฑ์ และการจัดการขยะ ทั้งการจัดการขยะภายในชุมชนและการจัดการขยะในองค์กร

2. การให้คำปรึกษาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ

ด้วยหลักการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ดำเนินการฟื้นฟูป่ากว่า 600,000 ไร่ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน มูลนิธิฯ ได้ขยายผลสู่ภาคเอกชนโดยได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบน้ำสำหรับชุมชนในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โครงการสำรวจธรรมชาติภายใต้หลักการนักวิทยาศาสตร์พลเรือน (Citizen Science)

3. การอบรมในพื้นที่จริงและการเชื่อมโยงเครือข่ายสู่การขยายผล

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินหลักสูตรฝึกอบรมด้านความยั่งยืนและความหลากหลายทางชีวภาพให้กับภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ กรุงเทพมหานคร และพื้นที่อื่นๆ มูลนิธิฯ ยังมีบทบาทสำคัญในเวทีระดับนานาชาติ โดยมุ่งเน้นการบูรณาการประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ดำเนินการประเมินผลด้านเศรษฐกิจและสังคม และผลการดำเนินโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ให้กับโครงการในประเทศเมียนมา

อุทยาน
ศิลปะวัฒนธรรม
แม่ฟ้าหลวง

อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง

ข้อมูลพื้นฐาน

 ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี 2515 - ปัจจุบัน

 ที่ตั้ง

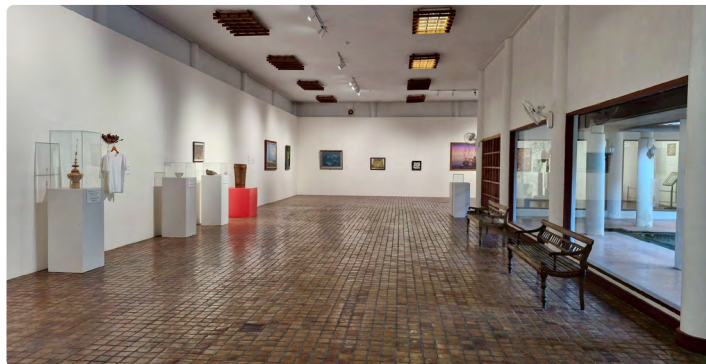
313 หมู่ 7 บ้านป่าจ้าว ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย พื้นที่ 150 ไร่

 ผู้รับผลประโยชน์

ปี 2515 - ปัจจุบัน เยาวชนชาวไทยภูเขา ในพื้นที่ห่างไกลการศึกษา
ปี 2546 - ปัจจุบัน นักท่องเที่ยว 12,000 - 15,000 คนต่อปี

อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง หรือที่รู้จักกันในนาม
ไร่แม่ฟ้าหลวง เดิมเป็นสำนักงานของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิต
ชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
(ชื่อเดิมของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง) เป็นสถานที่ดำเนินโครงการผู้นำ
เยาวชนชาวไทยภูเขา (Hill tribe Youth Leadership) ระหว่างปี
2522 - 2528 โดยให้ที่พักอาศัยและสอนทักษะ การใช้ชีวิตร่วมกับ
ผู้อื่นให้แก่เยาวชน จากถิ่นห่างไกลในภาคเหนือที่การศึกษาเข้าถึง
ไม่ถึง ได้มีโอกาสเข้ามารับการศึกษาจาก โรงเรียนในจังหวัดเชียงราย
หรือ "นักเรียนทุนไร่แม่ฟ้าหลวง" จึงเป็นที่มาของพันธกิจในการ
"ปลูกคน" หรือสร้างคนนั่นเอง

ภายหลังเมื่อการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและการศึกษาเข้าถึง
ชุมชนที่ห่างไกลมากขึ้นแล้ว อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง
จึงรับนักเรียนทุนลดลง และพัฒนามาเป็นสถานที่เก็บรักษาและ
จัดแสดงนิทรรศการงานพุทธศิลป์ล้านนาเก่าแก่ โบราณวัตถุอายุ
นับศตวรรษ และศิลปวัตถุที่ทำมาจากไม้สัก อีกทั้งยังมีนิทรรศการ
หมุนเวียนจัดแสดงอย่างต่อเนื่อง เปิดให้นักท่องเที่ยวทั่วไปเข้าชม
ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2546 กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ
ของจังหวัดเชียงราย และยังเป็นสถานที่ต้อนรับอาคันตุกะระดับ
ประเทศมาจนปัจจุบัน

ผลการดำเนินงาน

อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวงได้จัดหลากหลายกิจกรรมตลอดปี เพื่อน้อม
รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตลอดจน
ส่งเสริมศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นให้สาธารณชนได้ร่วมชื่นชมตั้งต่อไปนี้

พระมหากรุณาธิคุณ "แม่ฟ้าหลวง" 30 ปีมีรัฐสัมพันธ์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ร่วมกับจังหวัดเชียงรายจัดพิธีถวายช่อดอกแม่ฟ้าหลวง
เพื่อถวายสักการะและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในวาระครบ 30 ปี วันคล้าย
วันสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรม
แม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2568 โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ
ประชาชนตกแต่งขบวนเข้าร่วมสักการะถึงกว่า 90 ขบวน

นิทรรศการ "ความเรียบง่าย" (Simplicity)

คือสภาวะที่ไม่ซับซ้อน ไม่วุ่นวาย ปราศจากการเสแสร้ง หรือการลดทอนสิ่งที่ไม่
จำเป็นออกไปจนเหลือเพียงแก่นแท้ที่สำคัญที่สุด เป็นแนวคิดที่สะท้อนถึงการมี
องค์ประกอบน้อยลง ความชัดเจน ความตรงไปตรงมา และมักถูกยกย่องว่าเป็นความ
ชาญฉลาดในระดับสูง (ความซับซ้อนขั้นสูงสุด) ทั้งในแง่การใช้ชีวิต การออกแบบ
และการจัดการ สรุปได้ว่า ความเรียบง่ายไม่ได้หมายถึงความไม่รู้หรือความขาดแคลน
แต่เป็นการเลือกที่จะมีและทำเฉพาะสิ่งที่จำเป็น ซึ่งเป็นแนวทางสู่ความสุขและความ
เจริญรุ่งเรืองที่ยั่งยืน เพื่อให้ผู้ที่เข้าชมนิทรรศการได้ติดตาม มีจำนวนผู้เข้าชม
มากกว่า 4,500 คน

นิทรรศการ "พหุวัฒนธรรม สยามสมัย รวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย"

ประเทศไทยเป็นประเทศพหุวัฒนธรรม มีการอยู่ร่วมกันของผู้คนต่างชาติพันธุ์
ต่างศาสนา ต่างวัฒนธรรมอย่างหลากหลายมาแต่เริ่มแรกก่อนจะเป็นราชอาณาจักร
และเป็นประเทศชาติเสียอีก ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมของไทยมีความโดดเด่น
เฉพาะตัวจนเป็นที่ยอมรับว่า มีความเป็นธรรมชาติในการกลืนกลายทางวัฒนธรรม
ด้วยความเป็นไทย ทำให้การอยู่ร่วมกันของผู้คนที่แตกต่างกันไปอย่างสันติ เคารพ
นับถือ โอบเอื้ออารี รู้รักสามัคคี กระทั่งยังต่อไปจนถึงจุดสูงสุด คือ เกิดความรัก
ความเสียสละต่อถิ่นฐานบ้านเกิดเมืองนอน ยินดีพลีทรัพย์สิ้น กระทั่งพลีชีพ
ที่เรียกว่าความรักชาติในสังคมไทยมาแล้วอย่างช้านาน

กิจกรรมสำคัญ

รับรางวัล Res Publica ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และมนุษยชาติอย่างสมดุล ณ ประเทศอิตาลี

เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2567 ณ เมืองมอนตารี ประเทศอิตาลี มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับรางวัล Res Publica จากสมาคม The Good Government and Civic Sense Association องค์การนานาชาติจากภาคประชาชน เพื่อยกย่องความสำเร็จในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและมนุษยชาติอย่างสมดุล รางวัลนี้สะท้อนผลการดำเนินงานตลอด 36 ปีของโครงการพัฒนา ดอยตุง ที่ฟื้นฟูผืนป่าจากพื้นที่ปลูกฝิ่นสู่ความอุดมสมบูรณ์ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน และขยายผลสู่การรับมือกับความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศในระดับประเทศและนานาชาติ โดยมี หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล เลขานุการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เป็นผู้แทนเข้ารับรางวัล

เทศกาลสีสันทดอยตุง ครั้งที่ 11 ในธีม “Winter WonderDoi”

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดงาน เทศกาลสีสันทดอยตุง ครั้งที่ 11 ในธีม “Winter WonderDoi” ณ โครงการพัฒนา ดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) จังหวัดเชียงราย เพื่อเปิดพื้นที่ให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสความงดงามของธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนบนดอยตุง ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ งานศิลปะ การแสดงทางวัฒนธรรม และตลาดชุมชนที่รวบรวมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในพื้นที่ เทศกาลดังกล่าวสะท้อนความสำเร็จของการพัฒนา ดอยตุง จากพื้นที่ปลูกฝิ่นในอดีตสู่พื้นที่ป่าต้นน้ำที่อุดมสมบูรณ์ พร้อมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ร่วมขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP)

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570 (NBSAP) ในฐานะผู้ขับเคลื่อนภาคปฏิบัติ ยินยัความร่วมมือในการผลักดันเป้าหมายการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่ สอดคล้องกับกรอบความหลากหลายทางชีวภาพโลก คนหมิง-มอนทรีออล และเป้าหมาย 30x30 ของประเทศไทย

นิมรำลึกครบรอบ 30 ปีแห่งการสวรรคต สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2568 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดกิจกรรมน้อมรำลึกเนื่องในวาระครบรอบ 30 ปีแห่งการสวรรคตของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ โดยประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ณ วัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย และร่วมกับจังหวัดเชียงรายจัดพิธีถวายพานขันดอกสักการะ ณ อุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง พร้อมด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในพื้นที่เข้าร่วมอย่างพร้อมเพรียง นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรมฟื้นฟูและปลูกป่า เสริมในพื้นที่บ้านป่ายาง อำเภอแม่ฟ้าหลวง กว่า 25 ไร่ โดยความร่วมมือของ ภาคีเครือข่ายและชุมชน เพื่อสืบสานพระราชปณิธานด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ

MFLF Sustainability Forum 2025 ภายใต้แนวคิด “วิกฤตโลก ทางออกไทย”

เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2568 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดงาน MFLF Sustainability Forum 2025 ภายใต้แนวคิด “วิกฤตโลก ทางออกไทย” เพื่อระดมความคิดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เชิงปฏิบัติด้าน ความยั่งยืน สะท้อนทั้งความท้าทายและโอกาสของประเทศไทยในการก้าวข้ามวิกฤตสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจโลก ผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ภายในงานมีพิธีส่งมอบคาร์บอนเครดิตจำนวน 43,123 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂e) นับเป็นปริมาณสูงที่สุดจากโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าที่เคยมีการส่งมอบในประเทศไทย

กาแพดอยตุงให้บริการทุกเที่ยวบินของการบินไทย

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขยายโอกาสการเข้าถึงกาแพดอยตุง ผ่านความร่วมมือกับบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ภายใต้แนวคิดการ ส่งเสริมกาแฟรักษ์โลก โดยนำกาแฟจากพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง ไปให้บริการบนเที่ยวบินที่ได้รับการคัดเลือกของการบินไทย และในร้าน Puff & Pie ความร่วมมือดังกล่าวสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างการผลิตกาแฟอย่าง รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ผืนป่า และการสร้างรายได้ ให้กับชุมชน พร้อมกับการนำกาแฟพิเศษของไทยสู่ผู้บริโภคในระดับนานาชาติ

ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มูลนิธิฯ สร้าง

การจัดการตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

การบริหารจัดการพลังงาน

ปริมาณการใช้พลังงาน

ที่มาของพลังงาน	2566	2567	2568
ไฟฟ้า (toe)	257.33	270.07	226.11
แสงอาทิตย์ (toe)	22.26	18.53	21.50
ชีวมวล (toe)	8.89	16.62	16.29
น้ำมัน (toe)	245.71	234.67	210.93
LPG (toe)	179.34	126.87	158.47
% alternative energy	4.37%	5.27%	5.97%
Energy Intensity	2566	2567	2568
พลังงานทั้งหมด/รายได้ (toe/บาท)	0.7800	0.6268	0.6794
พลังงานทางเลือก/รายได้ (toe/บาท)	0.0356	0.0349	0.0431

การใช้วัสดุตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ที่มาของวัสดุ	2566	2567	2568
เส้นใยจากพลาสติกรีไซเคิล (กก.)	3,899.20	4,221.87	3,214.24
ผ้าที่ผลิตจากเส้นใย PET รีไซเคิล (หลา)	9,929.72	18,657.09	25,136.41

การจัดการของเสีย

การบริหารจัดการขยะ

ปริมาณขยะของโครงการพัฒนาโดยดุษฎี (กก.)

แยกตามประเภทของขยะ	2566	2567	2568
ขยะขายได้	16,923	15,658	12,949
ขยะพลังงาน	5,323	5,342	4,498
ขยะย่อยสลายได้	83,332	65,816	66,137
ขยะหิ้งน้ำ	16,164	16,754	15,260
ขยะอันตราย	242	211	264
ขยะเปื้อน	3,028	2,986	3,341
รวม (กก.)	125,012	106,767	102,449

ปริมาณขยะของอุทยานศิลปะวัฒนธรรมแม่ฟ้าหลวง (กก.)

แยกตามประเภทของขยะ	2566	2567	2568
ขยะขายได้	184	150	102
ขยะพลังงาน	41	20	12
ขยะย่อยสลายได้	-	-	-
ขยะหิ้งน้ำ	145	116	84
ขยะอันตราย	-	7	-
ขยะเปื้อน	201	128	128
รวม (กก.)	571	421	326

ปริมาณขยะของโครงการร้อยใจรัก (กก.)

แยกตามประเภทของขยะ	2566	2567	2568
ขยะขายได้	13,607	5,351	3,684
ขยะพลังงาน	1,711	9,349	6,666
ขยะย่อยสลายได้	14,616	8,553	10,055
ขยะหิ้งน้ำ	1,404	1,319	838
ขยะอันตราย	442	554	289
ขยะเปื้อน	701	1,362	615
รวม (กก.)	32,480	26,488	22,147

ปริมาณขยะของชุมชนและโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดุษฎี (กก.)

แยกตามประเภทของขยะ	2566	2567	2568
ขยะขายได้	616	1,360	1,310
ขยะพลังงาน	23,888	36,763	39,382
ขยะย่อยสลายได้	1,004	1,746	1,505
ขยะหิ้งน้ำ	46,718	61,878	59,945
ขยะอันตราย	16	24	392
ขยะเปื้อน	59,678	83,257	79,222
รวม (กก.)	131,920	185,028	181,756

ปริมาณขยะสำนักงานกรุงเทพฯ (กก.)

แยกตามประเภทของขยะ	2566	2567	2568
ขยะขายได้	2,720	4,941	4,962
ขยะพลังงาน	1,755	2,397	2,397
ขยะย่อยสลายได้	481	832	485
ขยะหิ้งน้ำ	-	-	-
ขยะอันตราย	-	-	-
ขยะเปื้อน	757	13,248	7,580
รวม (กก.)	5,713	19,021	15,424

การจัดการน้ำ

การบริหารจัดการน้ำ

ปริมาณการนำเข้าน้ำในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง (ลบ.ม.)

แหล่งที่มาของน้ำ	2566	2567	2568
น้ำผิวดิน			
Freshwater (<= 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	221,402.46	236,418.32	168,228.00
Other Water (> 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	0.00	0.00	0.00
น้ำใต้ดิน			
Freshwater (<= 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	0.00	0.00	0.00
Other Water (> 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	0.00	0.00	0.00
น้ำประปา			
Freshwater (<= 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	8,813.00	7,872.00	49,373.00
Other Water (> 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	0.00	0.00	0.00

กลยุทธ์ด้านสภาพภูมิอากาศ

การปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

Total GHG (tonCO₂e)

รายละเอียดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	2565	2567	2568
ขอบเขต 1			
Direct Emission	1,764.59	1,656.70	1,555.76
Mobile Combustion	772.47	742.68	645.31
Stationary Combustion	481.79	347.41	446.23
Fugitive Emission	479.53	535.74	449.36
Process Emission	30.80	30.87	14.86
ขอบเขต 2			
Indirect Emission from Energy	1,518.55	1,500.32	1,326.49
Electricity Use	1,518.55	1,500.32	1,326.49
ขอบเขต 3			
Other Indirect Emissions*	4,521.10	5,171.47	3,917.26
Category 1	4,521.10	5,171.47	3,917.26
Category 3	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ
Category 11	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ
รวมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	7,804.24	8,328.49	6,799.51

ก๊าซเรือนกระจกที่รายงานแยก* 69.70 138.92 171.91

หมายเหตุ: * รายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกฉบับนี้ยังไม่ได้รับการทวนสอบอย่างเป็นทางการ

ค่าพลังงานจาก RDF

	2566	2567	2568
ปริมาณขยะพลังงาน (กก.)	32,717	51,474	52,955
ค่าความร้อนของขยะพลังงาน (kcal)	95,828,972	150,767,346	155,105,195
สามารถทดแทนถ่านหินได้ (กก.)	38,327.91	60,301.15	62,036.12
สามารถลด GHG จากการนำขยะ RDF มาทดแทนถ่านหินได้ (tonCO ₂ e)	40.70	64.03	65.87

ปริมาณการปล่อยน้ำออกจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และการนำน้ำมาใช้ใหม่ (ลบ.ม.)

แหล่งที่ปล่อยน้ำออกไป	2566	2567	2568
ปล่อยไปเป็นน้ำผิวดิน			
Freshwater (<= 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	181,487.29	193,355.94	173,210.14
Other Water (> 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	0.00	0.00	0.00
ปริมาณน้ำที่นำมาใช้ใหม่			
Freshwater (<= 1000 mg/L Total Dissolved Solids)	2,685.08	2,076.32	870.66
ปริมาณน้ำที่ใช้ไปในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง	48,728.17	50,934.38	44,390.86
สัดส่วนการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่	1.17%	0.85%	0.40%

Carbon Intensity

Carbon Emission Intensity (toe*/บจก)	2566	2567	2568
Carbon Intensity (Scope 1 และ 2) ต่อรายได้สุทธิ	3.74	3.13	3.29
Carbon Intensity (Scope 1,2 และ 3) ต่อรายได้สุทธิ	8.91	8.27	7.76

1) ก๊าซเรือนกระจกที่พิจารณา

- คาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂)
- มีเทน (CH₄)
- ไนตรัสออกไซด์ (N₂O)
- ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (HFCS)
- เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน (PFCS)
- ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (SF₆)
- ไนโตรเจนไตรฟลูออไรด์ (NF₃)

2) ก๊าซเรือนกระจกที่พิจารณาอื่นๆ เพิ่มเติม

- HCFC-22

3) The Global Warming Potential (GWP)

- IPCC Fifth Assessment Report (AR5)

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ชนิด	จำนวน (ชนิด)	สัตว์เลื้อยลูกด้วยนม 8 อันดับ รวม 55 ชนิด	จำนวน (ชนิด)
พันธุ์ไม้	1,457	1. Scandentia	1
แมลงบก และแมลงน้ำ	850	2. Primates	4
นก	156	3. Rodentia	17
สัตว์เลื้อยคลาน	58	4. Pholidota	1
สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	27	5. Carnivora	13
ปลา	31	6. Artiodactyla	5
สัตว์เลื้อยลูกด้วยนม	55	7. Eulipotyphla	3
		8. Chiroptera	11

การใช้ประโยชน์จากพื้นที่

พื้นที่ (ไร่)	ป่าอนุรักษ์	ป่าเศรษฐกิจ	ป่าใช้สอย	พื้นที่เกษตรกรรม	พื้นที่อยู่อาศัย	รวม
โครงการพัฒนาโดยดุษฎ	65,892	9,208	8,415	2,749	5,515	91,779
โครงการร้อยใจรักย์	19,770	-	1,452	14,570	1,327	37,119
โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน	100,777	23,308	16,119	30,131	943	171,278
โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาบ้าน และพืชบ้านอื่นๆ	31,841	3,464	2,009	12,416	636	50,366
โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา	-	-	-	-	-	341,964
โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	-	-	-	-	-	287,945
รวมพื้นที่โครงการพัฒนา	218,280	35,980	27,995	59,866	8,421	980,451

หมายเหตุ : พื้นที่ดำเนินโครงการระยะที่ 5 อยู่ระหว่างการขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ

ไฟฟ้า

ปริมาณไฟฟ้าในพื้นที่ (ไม่รวมโครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่า เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน)

พื้นที่ป่า (ไร่)	2566	2567	2568	พื้นที่ (ไร่)	2566	2567	2568
โครงการพัฒนาโดยดุษฎ	1,757.00	264.00	2.00	พื้นที่ป่าภายใต้โครงการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ	282,255.00	282,255.00	282,255.00
โครงการร้อยใจรักย์	715.00	6.00	0.00	ร้อยละของพื้นที่ไฟฟ้าต่อพื้นที่ป่าทั้งหมด	12.69%	1.73%	1.21%
โครงการแปรรูปป่าเศรษฐกิจน่าน	29,475.00	3,043.00	3,412.00				
โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาบ้าน และพืชบ้านอื่นๆ	3,873.00	1,565.00	0.00				
รวม	35,820.00	4,878.00	3,414.00				

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	Phase 1	Phase 2	Phase 3	Phase 4	Phase 5
จำนวนหมู่บ้านที่ร่วมโครงการ (หมู่บ้าน)	15	37	75	140	36
จำนวนครัวเรือนในโครงการ (ครัวเรือน)	2,726	9,635	11,964	20,759	7,275
จำนวนประชากรที่ร่วมโครงการ (คน)	7,988	26,199	37,647	66,854	22,483

ข้อมูลไฟฟ้าในพื้นที่แต่ละเฟส

ข้อมูลไฟฟ้าในพื้นที่แต่ละเฟส (Is)	เฉลี่ยก่อนเริ่มดำเนินงานโครงการ	พื้นที่เกิดไฟฟ้า ปี 2564	พื้นที่เกิดไฟฟ้า ปี 2565	พื้นที่เกิดไฟฟ้า ปี 2566	พื้นที่เกิดไฟฟ้า ปี 2567	พื้นที่เกิดไฟฟ้า ปี 2568
เฟส 1 (ปี 2564)	(ปี 2559-2563) 23.95% ของพื้นที่ทั้งหมด	11.88% ของพื้นที่ทั้งหมด	6.31% ของพื้นที่ทั้งหมด	16.13% ของพื้นที่ทั้งหมด	0.96% ของพื้นที่ทั้งหมด	ไม่ได้ประเมิน
เฟส 2 (ปี 2565-2566)	(ปี 2560-2564) 20.57% ของพื้นที่ทั้งหมด	-	-	2.13% ของพื้นที่ทั้งหมด	2.65% ของพื้นที่ทั้งหมด	3.72% ของพื้นที่ทั้งหมด
เฟส 3 (ปี 2566)	(ปี 2562-2566) 8.17% ของพื้นที่ทั้งหมด (เริ่มดำเนินการปลายปี 2567)	-	-	-	3.32% ของพื้นที่ทั้งหมด	1.18% ของพื้นที่ทั้งหมด
เฟส 4 (ปี 2567)	(ปี 2565-2567) 21.75% ของพื้นที่ทั้งหมด	-	-	-	-	0.77% ของพื้นที่ทั้งหมด
เฟส 5 (ปี 2568)	อยู่ในระหว่างการจัดจ้างเพื่อประเมินพื้นที่ไฟฟ้า	-	-	-	-	-

การจัดการทุนมนุษย์

การฝึกอบรม

ข้อมูลจำนวนพนักงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

จำนวนพนักงานแบ่งตามกลุ่มพนักงาน	ชาย	หญิง	รวม
ผู้บริหารระดับสูง	12	10	22
ผู้บริหารระดับกลางและหัวหน้างาน	181	227	408
พนักงานระดับปฏิบัติการ	529	555	1,084
รวม	722	792	1,514

การฝึกอบรมสำหรับพนักงานในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

การฝึกอบรมสำหรับพนักงานแบ่งตามกลุ่มพนักงาน	จำนวนชั่วโมงฝึกอบรมเฉลี่ยต่อพนักงาน 1 คน	จำนวนชั่วโมงฝึกอบรมรวม
ผู้บริหารระดับสูง	36.73 ชั่วโมงต่อคน	808 ชั่วโมง
ผู้บริหารระดับกลางและหัวหน้างาน	12.92 ชั่วโมงต่อคน	3,773.50 ชั่วโมง
พนักงานระดับปฏิบัติการ	10.43 ชั่วโมงต่อคน	8,571 ชั่วโมง

การเกิดอุบัติเหตุ

อัตราการเกิดอุบัติเหตุในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

อัตราการเกิดอุบัติเหตุ	2566	2567	2568
จำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน	4	7	6
อัตราการบาดเจ็บจากการทำงาน	1.15	2.13	1.77
อัตราการบาดเจ็บจากการทำงานที่มีการหยุดงานไม่เกิน 3 วัน	0.57	0.61	0.89
อัตราการบาดเจ็บจากการทำงานที่มีการหยุดงานมากกว่า 3 วัน	0.57	1.52	0.89
อัตราการเสียชีวิตจากการทำงาน	0.00	0.00	0.00

หัวข้อการฝึกอบรมสำหรับพนักงานแบ่งตามกลุ่มหลักสูตร

ตามข้อกำหนดและระบบมาตรฐาน	
	<ul style="list-style-type: none"> ระบบมาตรฐานคุณภาพ GHPs/HACCP (Requirement) Food Safety / Food Defense / Food Fraud การควบคุมสารที่ก่อให้เกิดอาการแพ้ (Food Allergen Control) การจัดการแมลงและสัตว์พาหะนำโรคแบบบูรณาการ (Integrated Pest Management, IPM) ข้อกำหนดและการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการอาหารอนามัยและความปลอดภัย (ISO 45001:2018) ระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO 9001:2015 สุขาภิบาลอาหารสำหรับผู้สัมผัสอาหารและผู้ประกอบกิจการ ความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมระบบมาตรฐาน ISO, IWAY, CEMS และความหลากหลายทางชีวภาพ รุ่นที่ 1/2568 เทคนิคการรักษา และการกำหนดอายุผลิตภัณฑ์อาหาร (Shelf Life Extension and Dating)
ตามที่กฎหมายกำหนด	
	<ul style="list-style-type: none"> การดับเพลิงขั้นต้นและการฝึกซ้อมแผนอพยพหนีไฟประจำปี โครงการอนุรักษ์การได้ยิน การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล PPE การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) และการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) ความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตาม พรบ.ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย พ.ศ. 2554 การใช้งานรถยก (โฟล์คลิฟท์) อย่างปลอดภัย เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ระดับหัวหน้างาน และระดับบริหาร โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย ระบบ Lock out และ Tag out

หมายเหตุ: นอกจากข้อกำหนดข้างต้น ทางมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง มีการฝึกอบรมพนักงานเพิ่มเติมตามแผนงานที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาชุมชน

รายได้จากกิจกรรมที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ส่งเสริมและส่งผลทางตรงต่อชุมชนในโครงการพัฒนา

โครงการพัฒนาออยดุงฯ

ประเภทรายได้ (บาท)	2566	2567	2568
เกษตร	16,985,498	15,993,143	11,863,244
จ้างงาน	195,217,502	163,826,616	183,485,554
ท่องเที่ยว/บริการ	11,609,423	12,747,217	11,975,980
ปศุสัตว์	7,770,000	13,644,000	0*
รวม (บาท)	231,582,423	206,210,976	207,324,778

หมายเหตุ: * เนื่องจากเปลี่ยนเป็นการพัฒนาศึกษาภาพผู้ประกอบการชุมชน

โครงการร้อยใจรักย์

ประเภทรายได้ (บาท)	2566	2567	2568
เกษตร	31,427,197	32,063,446	33,417,099
จ้างงาน	34,771,250	29,978,532	30,328,470
ท่องเที่ยว/บริการ	6,581,936	6,413,483	6,159,399
ปศุสัตว์	7,378,906	6,968,470	10,664,105
หัตถกรรม	715,777	830,423	1,407,463
รวม (บาท)	80,875,066	76,254,354	81,976,536

โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกขาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ

ประเภทรายได้ (บาท)	2566	2567	2568
เกษตร	4,624,354	4,853,876	6,946,359
จ้างงาน	12,595,988	10,665,888	15,501,398
ท่องเที่ยว/บริการ	9,918,750	9,915,383	9,825,000
ปศุสัตว์	408,325	1,175,315	963,920
หัตถกรรม	711,611	906,145	1,339,261
รวม (บาท)	28,259,028	27,516,607	34,575,938

โครงการแปรรูปข้าวเศรษฐกิจน่าน

ประเภทรายได้ (บาท)	2566	2567	2568
เกษตร	2,174,705	1,809,276	2,159,942
จ้างงาน	1,663,792	1,437,780	2,620,612
ท่องเที่ยว/บริการ	3,524,868	1,608,230	875,387
รวม (บาท)	7,363,365	4,855,286	5,655,941

โครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา

ประเภทรายได้ (บาท)	2566	2567	2568
เกษตร	183,277,500	295,501,427	161,774,845
ปศุสัตว์	2,692,500	3,738,000	6,238,000
รวม (บาท)	185,970,000	299,239,427	168,012,845

การจ้างงานในพื้นที่

การจ้างงานในพื้นที่โครงการ (บาท)	2566	2567	2568
โครงการพัฒนาออยดุงฯ	195,217,502	163,826,616	183,485,554
โครงการร้อยใจรักย์	34,771,250	29,978,532	30,328,470
โครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกขาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่นๆ	12,595,988	10,665,888	15,501,398
โครงการแปรรูปข้าวเศรษฐกิจน่าน	1,663,792	1,437,780	2,620,612
รวม (บาท)	244,248,532	205,908,816	231,936,035

การส่งเสริมการพัฒนายั่งยืน

การศึกษา

โครงการและกิจกรรมด้านการศึกษา

โครงการ/กิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม	จำนวน
ศูนย์เด็กไฟต์	สมาชิกเยาวชนผู้มาใช้บริการพื้นที่การเรียนรู้ รู้อย่างสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน หลักสูตรอาชีพสำหรับส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพเด็กและเยาวชนในพื้นที่โครงการ พัฒนาตอยตุง (นักร้านอาหาร นักทำเครื่อง ตัด นักวิเคราะห์ข้อมูล ฯลฯ) และ 3 ชมรม (ดนตรี โกลด์ คาเฟ่)	713 คน 10 หลักสูตร
ทุนการศึกษาปีการศึกษา 2567	มีเยาวชนที่ผ่านการคัดเลือกและได้รับทุน การศึกษาระดับปริญญาตรี มีเยาวชนผู้รับทุนในปีการศึกษา 2568 มีเยาวชนผู้รับทุนจบการศึกษาในปีการศึกษา 2568	20 คน 73 คน 16 คน
โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำ ยุคใหม่	มีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อาทิ การ ค้นหาตัวเองกับอาชีพในอนาคต การพัฒนา ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ เป็นต้น	210 คน
โครงการพัฒนาเด็กและ เยาวชนเสริมสร้างเครือข่าย ป้องกันยาเสพติด	มีเยาวชนเข้าร่วมโครงการและผ่านหลักสูตร การฝึกอบรมที่เหมาะสมกับช่วงชั้นอายุ (เยาวชนวัย 9-18 ปี)	2,249 คน

ความปลอดภัยของข้อมูลและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การเข้าถึง การรักษา และจัดเก็บข้อมูล

- สิทธิการเข้าถึงเอกสาร หรือไฟล์ข้อมูล
- ขั้นตอนการขอสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล
- มาตรฐานการรักษาข้อมูลในกรณีเกิดความเสียหาย หรือสูญหาย
- การกู้คืนเมื่อเกิดปัญหา
- ระยะเวลาด้านการจัดเก็บข้อมูล
- การทำลายข้อมูล

แนวทางการจัดการ ตามมาตรฐาน ISO 27001:2013 ดังนี้

- ตรวจสอบสิทธิการเข้าถึงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ทดสอบการกู้คืนข้อมูล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ตรวจสอบอำนาจอนุมัติการให้สิทธิการเข้าถึงข้อมูล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

การเผยแพร่

ผู้เข้าร่วมหลักสูตรอบรมและศึกษาดูงาน ปี 2568

ประเภทคณะ	จำนวนคณะ	จำนวนคน
สถาบันการศึกษา	41	1,211
บริษัทเอกชน	34	1,027
หน่วยงานรัฐ	23	936
องค์กรระหว่างประเทศ	5	225
บุคคล	9	185
สถาบันฝึกอบรม	1	130
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	6	113
มูลนิธิ/องค์กรไม่แสวงหากำไร/องค์การมหาชน	8	103
หน่วยงานภายใน	3	76
รัฐวิสาหกิจ	7	14
สื่อมวลชน	1	10
รวม	138	4,030

นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญ เคารพ และปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) มีการติดตามและส่งเสริมการทำงานควบคู่กันให้ความรู้และการเตรียมตัวสำหรับ PDPA โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1) บันทึกกิจกรรมประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (ROPA) และจัดทำแผนผังการไหลเวียนข้อมูล (Data Flow) จากหน่วยงานที่ได้รับการอบรมจำนวน 5 หน่วยงาน

2) ประเมินผลกระทบด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPIA) ให้กับเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จำนวน 3 ครั้ง มีเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำนักงานกรุงเทพ และพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง เข้าอบรมจำนวน 23 คน

3) กิจกรรม Fun & Share ตอน PDPA มีเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้าอบรมจำนวน 47 คน หน่วยงานที่ได้รับการอบรมจำนวน 18 หน่วยงาน

งบแสดงฐานะการเงิน

สินทรัพย์ (บาท)	2568	2567
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	152,081,749	94,209,840
เงินลงทุนชั่วคราว	1,058,628,341	1,083,998,399
ลูกหนี้การค้า	204,093,853	223,304,291
ลูกหนี้อื่น	12,504,802	1,682,956
สินค้าคงเหลือ	377,963,710	197,643,435
ดอกเบียค้างรับ	6,740,376	10,747,535
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	34,496,637	31,949,782
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,846,509,468	1,645,108,560
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	202,246,283	231,432,267
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	14,333,726	1,080,596
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	10,717,892	10,554,687
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	227,297,901	243,067,550
รวมสินทรัพย์	2,073,807,369	1,888,176,110
หนี้สินและทุนสะสม (บาท)	2568	2567
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	48,548,898	42,598,634
รายได้รับล่วงหน้า	4,796,323	4,079,516
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	152,255,319	113,883,657
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	6,559,342	5,303,770
รวมหนี้สินหมุนเวียน	212,159,882	165,865,577
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
รายได้รับล่วงหน้า-โครงการตลาดคาร์บอน	366,810,882	169,519,325
เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ	97,982,934	104,915,565
ประมาณการหนี้สินไม่หมุนเวียนสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	10,357,593	-
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	475,151,409	274,434,890
รวมหนี้สิน	687,311,291	440,300,467
ทุนสะสม		
ทุนสะสม	1,202,235,366	1,263,614,931
ทุนสำรองเงินสนับสนุนโครงการ	184,260,712	184,260,712
รวมทุนสะสม	1,386,496,078	1,447,875,643
รวมหนี้สินและทุนสะสม	2,073,807,369	1,888,176,110

งบรายได้และค่าใช้จ่าย (บาท)	2568	2567
รายได้		
รายได้จากการขายและการให้บริการ	467,629,154	642,374,364
เงินอุดหนุน	351,392,862	281,656,723
เงินบริจาค	8,008,077	11,506,327
รายได้จากการลงทุน	8,343,629	34,782,767
รายได้อื่น	41,133,252	37,345,536
รวมรายได้	876,506,974	1,007,665,717
ค่าใช้จ่าย		
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	268,215,169	411,971,576
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	155,823,536	158,051,320
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	513,847,834	497,544,291
รวมค่าใช้จ่าย	937,886,539	1,067,567,187
ค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้	(61,379,565)	(59,901,470)

GRI Index

ดัชนี GRI	การเปิดเผยข้อมูล	หน้า
2-1	รายละเอียดองค์กร	6
2-2	ขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร	1
2-3	รอบระยะเวลารายงาน และข้อมูลเพื่อติดต่อกับยังหน่วยงาน	ปกหลังด้านใน
2-6	กิจกรรม ห่วงโซ่คุณค่า และความสัมพันธ์ทางธุรกิจอื่นๆ	7-8
2-7	ข้อมูลบุคลากร	37
2-9	โครงสร้างองค์กรและธรรมาภิบาล	4-5
3-1	กระบวนการในการระบุประเด็น	9
3-2	ประเด็นความยั่งยืน	10-11
3-3	วิธีการบริหารจัดการประเด็นความยั่งยืน	12-33
301-2	วัสดุรีไซเคิลที่ใช้ในกระบวนการขององค์กร	34
302-1	การใช้พลังงานภายในองค์กร	34
302-3	ความเข้มการใช้พลังงาน	34
302-4	การลดการใช้พลังงาน	35
303-1	แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	35
303-2	การบริหารจัดการน้ำเสีย	35
303-3	ปริมาณและประเภทน้ำที่นำเข้ามาใช้ในองค์กร	35
303-4	ปริมาณและประเภทน้ำที่ปล่อยออกจากองค์กร	35
303-5	ปริมาณการใช้น้ำ	35
304-1	การบริหารจัดการพื้นที่ที่ได้รับความคุ้มครอง หรือพื้นที่ที่ติดกับพื้นที่ที่ได้รับความคุ้มครอง และพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่อยู่นอกเหนือพื้นที่คุ้มครอง	36-37
304-2	ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพมีนัยสำคัญอันเกิดจากกิจกรรมผลิตภัณฑ์ หรือบริการ	36-37
304-3	พื้นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการคุ้มครอง หรือบุรณะ	36-37
305-1	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรง (ขอบเขต 1)	35
305-2	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อม (ขอบเขต 2)	35
305-3	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อม (ขอบเขต 3)	35
305-4	ความเข้มข้นการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	35
305-5	แนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก	34-37
306-1	ของเสียที่เกิดขึ้นและผลกระทบต่อสำคัญที่เกิดจากของเสีย	34-35
306-2	การบริหารจัดการผลกระทบต่อที่เกิดจากของเสีย	34-35
306-3	ปริมาณของเสียที่เกิดขึ้น	34-35
306-4	ของเสียที่ไม่ไปสู่บ่อฝังกลบ	34-35
306-5	ของเสียที่ไปสู่บ่อฝังกลบ	34-35
308-1	คู่ค้ารายใหม่ที่ได้รับการคัดเลือกโดยใช้เกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม	20-23
403-1	ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	37
403-5	การฝึกอบรมพนักงานเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	37
403-6	การส่งเสริมสุขภาพแก่พนักงาน	37
403-9	การบาดเจ็บจากการทำงาน	37
404-1	จำนวนชั่วโมงฝึกอบรมของพนักงานต่อคนต่อปี	37
404-2	หลักสูตรการฝึกอบรมของพนักงานตามข้อกำหนด	37
413-1a-iv	การทำโครงการพัฒนาชุมชนโดยยึดเอาความต้องการชุมชนเป็นหลัก	12-31

รายงานประจำปี 2568

รายงานประจำปี 2568 ฉบับนี้ครอบคลุมผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

ISBN 978-616-7681-93-1

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
พิมพ์ครั้งที่ 1: เมษายน พ.ศ. 2569 จำนวน 80 เล่ม
สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2569 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
1875/1 ถ.พระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
0-2252-7114
www.maefahluang.org

พิมพ์ที่: บริษัท ฟรินเทอร์รี่ จำกัด
999 อาคารศูนย์การเรียนรู้ ชั้น 2 มหาวิทยาลัยมหิดล หมู่ 5 ถนนพุทธมณฑลสาย 4
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
0-2441-0445
printery.pp@gmail.com

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage